

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
Освітня програма	38678 Агрономія
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	201 Агрономія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	38678
Назва ОП	Агрономія
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність	201 Агрономія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Маренич Микола Миколайович, Медведєва Юлія Вікторівна, Бакуменко Ольга Миколаївна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	09.03.2023 р. – 11.03.2023 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://pdatu.edu.ua/images/accreditation/agro/vidomostisamoocin23.pdf>

Програма візиту експертної групи <https://pdatu.edu.ua/images/accreditation/agro/progr.pdf>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

☐ Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Освітньо-наукова програма (ОНП) «Агрономія» за спеціальністю 201 «Агрономія» третього рівня вищої освіти (доктор філософії) в Подільському державному університеті (ПДУ) відповідає критеріям оцінювання якості вищої освіти, чинному законодавству та Стандарту вищої освіти третього (освітньо-науковий) рівня, що є обов'язковою умовою для акредитації. Підготовка здобувачів освіти (ЗО) за ОНП здійснюється відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту». У здобувачів вищої освіти є можливість формувати індивідуальну освітню траєкторію, зокрема, через процедури вибору дисциплін. Проведена експертиза засвідчує, що обсяг ОНП (у кредитах ЄКТС) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для рівня вищої освіти. Зміст і структурно-логічна схема ОНП дозволяє набувати програмних результатів, що відповідають спеціальності та рівню освіти. В ПДУ створено рівні та прозорі умови вступу на навчання. Правила приймання на навчання за ОНП є чіткими та зрозумілими. ОП «Агрономія» відповідає принципу «академічної свободи». В університеті сформовано зрозумілі та прозорі процедури дотримання академічної доброчесності, що закріплено у відповідних нормативних документах, що дотримуються в освітньому, науковому процесі всі його учасники. Людські ресурси, в цілому, є достатніми. Освітнє середовище – достатньо комфортне. Залучені матеріальні ресурси, дозволяють досягти визначених програмних результатів навчання. Внутрішня система забезпечення якості регламентована відповідними документами закладу вищої освіти (ЗВО). Прозорість і публічність діяльності ЗВО в цілому є достатньою для формування необхідного рівня довіри. Експертна група дійшла висновку, що ОНП, загалом, відповідає наступним критеріям: проєктування та цілі ОНП, доступ до ОНП та визнання результатів навчання і викладання за ОНП, людські ресурси, освітнє середовище та матеріальні ресурси, прозорість та публічність. Означені складові освітнього процесу за ОНП мають резерви для удосконалення. Значна увага приділяється освітньому середовищу та освітній, організаційній, соціальній, консультативній та інформаційній підтримці здобувачів освіти, а також прозорості, публічності та доступності інформації для здобувачів. Загалом ОНП «Агрономія» відповідає суті критеріїв і підкритеріїв, а виявлені слабкі сторони є несуттєвими й легко усуваються з часом.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

- ОНП «Агрономія» має виражений регіональний аспект і забезпечує підготовку фахівців, які отримують спеціалізовані уміння та навички і опановують методи, необхідні для розв'язання значущих проблем регіону за спеціальністю 201 Агрономія; - цілі програми сформульовані у відомостях самооцінювання (ВС) відповідають суспільній місії та стратегії ЗВО; - навчання за ОНП сприяє соціальній активності та відповідальності здобувачів; - освітні компоненти ОНП спрямовані на досягнення запланованих програмних результатів. Матеріали щодо змісту освітніх компонентів представлені різним ступенем докладності – силабуси, робочі програми, Каталог освітніх програм, які розміщені на сайті ЗВО. Таким чином забезпечується краща доступність для ознайомлення здобувачів; - інтегрованість ОК гуманітарного блоку із фаховими дисциплінами, тісний взаємозв'язок освітнього і наукового процесів з використанням реальних дослідницьких даних здобувачів на практичних заняттях - правила прийому на навчання за ОНП прозорі, зрозумілі, без дискримінаційних ознак. На сайті є відповідна інформація щодо Правил приймання на навчання в аспірантуру; - конкурсний добір НПП здійснюється прозоро, відповідно до нормативної бази законодавства України та внутрішньо університетської; - викладачам створено сприятливі умови для їх професійного розвитку, надається матеріальне та моральне заохочення; - до реалізації освітньої програми залучено науково-педагогічних працівників, які мають наукові ступені, вчені звання, кваліфікацію та наукові публікації за спеціальністю, що відповідає профілю та напрямку освітніх компонентів; - вагому підтримку викладачам і здобувачам освіти у поєднанні навчання та досліджень забезпечує наукова бібліотека; - НПП підвищують свою кваліфікацію, в тому числі у закордонних установах, здійснюють необхідну для ефективного функціонування ОНП методичну та наукову роботу; - для організації навчання активно використовується навчальна платформа Moodle та інші сучасні додатки, такі як ZOOM тощо; - ОНП орієнтована на високоякісну практичну підготовку здобувачів та академічного персоналу, що реалізується через роботу у спеціалізованих аудиторіях, атестованих лабораторіях, демонстраційних полях, ботанічного саду, профільних аграрних підприємств, провідних міжнародних компаній та співпрацю з науковими установами України; - до реалізації освітнього процесу долучаються професіонали практики, представники роботодавців; - представники ПДУ успішно беруть участь у грантових тематиках, господарсько-договірних тематиках, що дозволяє надалі розширювати матеріально технічну базу ЗВО у тому числі за ОНП Агрономія - у ЗВО розроблена і функціонує система академічної доброчесності та приділяється належна увага внутрішньому забезпеченню якості вищої освіти з постакредитаційним моніторингом, контролем дистанційної системи навчання і розробленням відповідних рекомендацій Освітнє середовище – достатньо комфортне. Залучені матеріальні ресурси, дають змогу досягти визначених програмних результатів навчання.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Експертна група рекомендує оприлюднювати інформацію щодо врахування зауважень і побажань стейкхолдерів під час перегляду ОНП. Розширити впровадження міжнародного досвіду аналогічних освітніх програм. Рекомендуємо розширити коло стейкхолдерів, які анкетуються, розробити матрицю обов'язкових щорічних анкетувань і забезпечити зворотній зв'язок з респондентами; оприлюднювати інформацію щодо врахування зауважень і побажань стейкхолдерів освітнього процесу під час перегляду ОНП. В ОНП «Агрономія» рекомендуємо уточнити інформацію про придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання відповідно до Класифікатора професій (ДК 003:2010). Чинного від 01.11.2010 р. зі змінами від 15.02.2019 р.). <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text>. За доопрацювання робочих програм навчальних дисциплін звернути увагу на розширення та оновлення їх змісту, в першу чергу, шляхом публікацій викладачів, що дозволить

впровадити в навчальний процес власні практики в галузі знань. Посилити інформаційно-технологічну складову підготовки здобувачів щодо використання супутникових методів дослідження і моделювання, дистанційного зондування посівів тощо. Активніше залучати здобувачів спеціальності до діяльності студентського самоврядування та участі в процедурах забезпечення якості освітнього процесу. Підвищити рівень активності здобувачів вищої освіти у міжнародній діяльності за ОНП. Активізувати академічну мобільність здобувачів освіти. ЗВО має всі ресурси для впровадження дуальної освіти : активна і плідна співпраця з роботодавцями з урахуванням мінливості сучасного ринку праці. Експертна група рекомендує надалі розвивати дуальну форму навчання. Продовжити практику щодо популяризації ОНП не лише в межах України, а й закордоном. Оновити персональні сторінки НПП із зазначенням професійного спрямування, публікаційної активності та інформації щодо закріплених за ними освітніх компонент. Необхідно розробити дієвий механізм морального та/або матеріального заохочення гарантів ОНП. Поліпшити функціональність офіційної сторінки ЗВО. Рекомендовано забезпечити повноцінний переклад україномовної версії веб-сайту ЗВО на англійську мову. Надані рекомендації не є недоліками, а стимулом для підвищення активностей всіх учасників освітнього процесу за спеціальністю 201 Агрономія. Оскільки це сприятиме систематичному аналізу і впровадженню інноваційності для підвищення якості освітньої діяльності за ОНП та у цілому в Подільський державний університет.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Метою освітньо-наукової програми «Агрономія», затвердженої у 2022 році (<http://surl.li/fnvka>), є підготовка висококваліфікованих науковців і науково-педагогічних кадрів у галузі агрономії шляхом здійснення наукових досліджень і отримання нових та/або практично спрямованих результатів, а також підготовки та захисту дисертацій. Цілі ОНП сформульовані у відомостях самооцінювання повною мірою відповідають місії ПДУ та Стратегії розвитку університету на 2022-2026 рр. (<http://surl.li/fnvwg>), що відображено у змісті ОНП (та ПРН). У ЗВО розроблена «Стратегія поліпшення якості навчання і викладання» затверджена 14.01.2020р., де чітко визначені слабкі складові освітнього процесу та конкретні цілі, які планується досягти. Проте формулювання висвітлені у вище зазначених документах є виключно правом ЗВО в межах його автономії. Надана у відомостях самооцінювання інформація про відповідність ОНП зазначеним документам, а також Положенню про факультет <https://pdatu.edu.ua/images/public-info/p19012207.pdf> та кафедру <https://pdatu.edu.ua/images/public-info/p19012206.pdf> є достовірною. Унікальність і професійна оригінальність цієї програми базується на особливостях наукової діяльності, наукових здобутках відомих в Україні та за її межами провідних вчених ПДУ (наукові школи – <https://pdatu.edu.ua/images/naukovamiznarodna-diyalnist/aspirantura/naukovi-shkoly.pdf>). Під час зустрічі експертної групи з керівництвом і менеджментом ЗВО було підтверджено, що цілі ОНП «Агрономія» корелюють зі Стратегією розвитку університету.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

ОНП Агрономія розроблена на основі дослідження потреб ринку праці <http://surl.li/fnvyr> та підприємств різних галузей аграрного сектору <http://surl.li/fnvuw>. Унікальність ОНП розкривається в наповненні освітніх компонент, відображена в темах наукових робіт здобувачів <http://surl.li/fnwaw>, які будуть вагомим науковим здобутком не лише для України, а й для інших країн світу. Особливої уваги заслуговують дослідження ефіроолійних, лікарських культур та кормових фітоценозів тощо. За ОНП «Агрономія», позитивним моментом, є проведення широкого спектру онлайн-опитування серед здобувачів : <http://surl.li/fnwcc>; Результати анкетування щодо організації освітнього процесу <http://surl.li/fnwda>; Результати анкетування щодо політики академічної доброчесності <http://surl.li/fnwde>; Результати анкетування щодо якості освітнього середовища <http://surl.li/fnwdk>; Результати анкетування щодо якості викладання навчальних дисциплін <http://surl.li/fnwdq>; Результати анкетування щодо організації дистанційного навчання <http://surl.li/fnvzi>. Здобувачі мають можливість обговорювати питання за ОНП у рамках засідань Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених <http://surl.li/fnvz>. Під час засідань Товариства здійснюється розгляд ОНП, тем дисертаційних досліджень аспірантів та інших складових освітнього процесу. Виявлення потреб стейкхолдерів і внесення ними пропозицій відбувалося шляхом участі у засіданнях кафедр: Рослинництва, селекції та насінництва; Землеробства, ґрунтознавства та захисту рослин, зборів робочих груп, на яких вони вносили свої конкретні пропозиції з обґрунтуванням напрямів покращення освітнього процесу (круглі столи <http://surl.li/fnwan>, засідання кафедр/робочих груп <http://surl.li/fnwah>, <http://surl.li/fnwaw>,

<http://surl.li/fnwaq> (інформація підтверджена на зустрічі 4 з роботодавцями та зустрічі 5 з академічним персоналом). Зворотний зв'язок із роботодавцями здійснюється на підставі проведення щорічних заходів – конференцій на базі ЗВО, круглих столів; договорів про співробітництво <http://surl.li/fnwaz>; <http://surl.li/fnwbb>; <http://surl.li/fnwbbh>; <http://surl.li/fnwbk>; <http://surl.li/fnwbo>. За ОНП значна увага приділяється побажанням стейкхолдерів, наприклад – до НП за побажаннями роботодавців, здобувачів та академічного персоналу було введено дисципліну «Сучасні проблеми агроєкології» (виведено «Агроєкологічні аспекти вирощування с.-г. культур»), замінено дисципліну «Екологічні аспекти удобрення с.-г. культур» на «Наукові основи біотехнології в рослинництві» тощо, що підтверджено під час проведення зустрічей. Змістове наповнення цілей ОНП було погоджено у результаті колективної дискусії <http://surl.li/fnvyz>. За результатами ознайомлення з електронними ресурсами, документами, наданими на запит ЕГ, звітом СО, зустрічей з фокус-групами, ЕГ дійшла до висновку, що в цілому цілі, ПРН та основні підходи до провадження освітньої діяльності за ОНП сформовані та реалізуються з урахуванням позицій та потреб стейкхолдерів.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Аналіз звіту про самооцінювання, контенту освітньо-наукової програми, результатів опитування стейкхолдерів під час інтерв'ювання дозволив встановити, що основними об'єктами управління, за якими здобувачі набувають компетенції, є об'єкти агропромислового комплексу, навчальні та наукові установи, які потужно розвиваються в Україні та, зокрема, в Хмельницькій області, які відповідно мають низку питань та проблем, що стосуються аграрного сектору та потребують науково-обґрунтованих підходів. При перегляді/оновленні ОНП були враховані питання Стратегії розвитку Хмельницької (<https://t1p.de/kc92t>), Чернівецької (<https://t1p.de/77hxf>), Тернопільської (<https://t1p.de/q4gtx>) та Івано-Франківської областей на період 2021-2027 років. Регіональний аспект ОНП закладено у її практичну складову, а саме завданнях для здобувачів та тем наукових робіт (<http://surl.li/fnwaw>). На зустрічах гарант повідомила, що при формуванні ОНП було враховано кращий досвід вітчизняних ЗВО: НУБІП України (<https://t1p.de/o1f8a>), Уманського національного університету садівництва (<https://t1p.de/zjwz7>), Львівського національного аграрного університету (<https://t1p.de/qgetu>), Сумського національного аграрного університету (<https://t1p.de/da6qp>). Між університетом і ЗВО заключено низку угод у сфері виконання освітньо-наукових програм підготовки докторів філософії (<http://surl.li/fnwffj>). Гарант та викладачі підтвердили, що під час підготовки ОНП Агрономія обговорювали досвід іноземних ОНП, з якими мали змогу ознайомитися під час стажувань та наукової співпраці (Хоміна В.Я., Бахмат М.І., Мялковський Р.О., Бахмат О.М., Пуя В.Л., Вільчинська Л.А. (<http://surl.li/fnwfv>, <http://surl.li/fnwfx>, <http://surl.li/fnwge>, <http://surl.li/fnwgj>, <http://surl.li/fnwgw>, <http://surl.li/fnwgw>)). ЗВО є членом міжнародних організацій: Global Confederation of Higher Education Associations for Agricultural and Life Sciences (GCHERA); Black Sea Universities Network (BSUN); Magna Charta Universitatum (<http://surl.li/fnwfp>). У формуванні змісту, ПРН та цілей ОНП брали участь представники провідних аграрних/наукових підприємств/установ (Москалюк Тарас Нестерович, директор ФГ «СТАР-АНТА», Бабій Ярослава Василівна, директор ТЗВО «АГРО-СЛАВА 2017»; Баранчук Юрій Володимирович, менеджер з розвитку агротехнологій Центрального регіону України ПРАТ «Лебединський насіннєвий завод»). Під час зустрічі з роботодавцями було підтверджено високий рівень підготовки здобувачів і наявність потреби у кваліфікованих наукових кадрах.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

ОНП зі спеціальності 201 «Агрономія» розроблена відповідно до стандарту вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня (ступінь доктора філософії, галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство, спеціальність 201 «Агрономія»), затвердженого та введеного в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 29.12. 2021 р. № 1458.) <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/12/29/201-Ahronomiya-dokt.filos.29.12.pdf>. При розробці ОНП були повністю дотримані визначені стандартом теоретичний зміст та об'єкт предметної області, інтегральна, загальні і фахові компетентності, програмні результати навчання, форма атестації здобувачів вищої освіти та вимоги до неї. ОНП містить співвідношення (у вигляді двох матриць) між освітніми компонентами та визначеними в стандарті результатами навчання, досягненню яких вони сприяють.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

ОНП «Агрономія» має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та Стратегії ПДУ. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання при формуванні ОНП визначалися з урахуванням позицій і потреб зацікавлених сторін (стейкхолдерів), із урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального

контексту. ОНП «Агрономія» відповідає стандарту вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня (ступінь доктора філософії, галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство, спеціальність 201 «Агрономія»).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Мета ОНП «Агрономія» сформована загально та потребує чіткого формулювання. Рекомендується чітко сформулювати мету ОНП таким чином, щоб підкреслити унікальність ОП з урахуванням спеціалізації регіону та потреб роботодавців. Не достатньо широко проаналізовано та враховано досвід аналогічних закордонних освітніх програм. Рекомендовано та доцільно у подальшій реалізації програми: розширити впровадження міжнародного досвіду аналогічних освітніх програм; розширювати коло стейкхолдерів залучених до процесу перегляду та оновлення ОНП; оприлюднювати інформацію щодо врахування зауважень і побажань стейкхолдерів під час перегляду ОНП.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ЗВО має чітко визначену стратегію реалізації ОНП третього рівня вищої освіти «Агрономія», що відповідає його місії та стратегії. Регіональність ОНП пояснюється спрямованою науково-дослідною роботою аспірантів для розв'язання регіональних проблем в галузі. Компетентності передбачені ОНП сформульовані у відповідності стандарту. Рекомендації надані експертною групою не є недоліками, вони є стимулом для підвищення активності всіх учасників освітнього процесу за заданими напрямом. Оскільки це сприятиме систематичному аналізу і впровадження інноваційності для підвищення якості освітньої діяльності за ОНП та у цілому в ЗВО.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Термін навчання на освітньо-науковій програмі становить чотири роки. Обсяг освітньої складової ОНП 2019 р. (https://pdatu.edu.ua/images/accreditation/agro/perelikdoc/nr201_2019.pdf) складає 60 кредитів ЄКТС (обов'язкові компоненти 45 кредитів ЄКТС (75 %), вибіркові – 15 (25%)), що в межах закону (30-60 кредитів ЄКТС) та визначено частиною 6, статті 5 Закону України «Про вищу освіту». Проаналізований НП і ОНП 2022 року (https://pdatu.edu.ua/images/naukova-miznarodna-diyalnist/aspirantura/onp22/onp_201.pdf?v=01) свідчить про те, що обсяг освітньої складової ОНП зменшився до 45 кредитів ЄКТС, а обсяг окремих ОК складає 3-6 кредитів ЄКТС. Згідно з освітньо-науковою програмою 2022 року затвердження., яка завантажена в акредитаційну систему, затверджена Вченою радою ПДУ, протокол № 3 від 26.03.2022 р., передбачено виділення компонент двох видів: обов'язкові компоненти (33 кредити ЄКТС, 73,3 %) та компоненти вільного вибору студента – елективні (12 кредитів ЄКТС, 26,7 %), що відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження та рівня вищої освіти. Експертна група відмічає відповідність ОНП «Агрономія» пунктові 27 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук, затверджений Постановою КМУ № 261 від 23.03.2016 р. та НКР. Експертна група відмічає, що структура та зміст ОП відповідає стандарту вищої освіти за спеціальністю 201 «Агрономія» для третього (аспірантського) рівня вищої освіти <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/12/29/201-Ahronomiya-dokt.filos.29.12.pdf>, Національній рамці кваліфікацій затвердженої Постановою КМ від 23 листопада 2011 р. № 1341 (зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 509 від 12.06.2019; № 519 від 25.06.2020; <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF%20paran12%20n12>) та вимогам в частині дотримання гуманітарної складової: <http://visit.news/ike2>.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОНП «Агрономія» є структурованою в контексті загального часу навчання за семестрами, передбачає час на практичну підготовку та підсумкову атестацію. Освітня складова ОНП триває 4 семестра. При аналізі ОНП, затвердженої у 2020, 2021, 2022 роках, було відмічено, що програма є структурованою і містить всі необхідні позиції

та визначення (загальна інформація, мета, характеристика, структурно-логічна схема, поділена на змістовні блоки, які розділені на цикл загальної та професійної підготовки, матриці відповідності тощо), які Рекомендовані МОН від 28.04.2017 року <https://cutt.ly/MhniTg5>. ЕГ за робочими програмами та силабусами, які розміщені у вільному доступі на сайті аспірантури <http://surl.li/fnwhz> та завантажені в акредитаційну систему, через наявні у них визначені РН установила змістову логічність можливості сукупністю ОК досягти ПРН. Аналіз переліків рекомендованої літератури до ОК показав відсутність видань останніх років. Практична повна відсутність публікацій викладачів, що забезпечують викладання освітніх компонент. Ці факти викладачі пояснюють намаганням використовувати фундаментальні, перевірені часом джерела та тривалим процесом накопичення інформації, що може бути представленою у вигляді навчально-методичних публікацій. Власні публікації і методичні рекомендації НПП розміщують у репозитарії ЗВО <http://surl.li/fnwim>. Структурно-логічна схема побудована ступенево за семестрами, де ОК взаємопов'язані, складають єдину систему, підпорядковані чіткій структурній логіці навчання та викладання освітніх компонент відповідно до принципів систематичності та послідовності. Значну увагу приділено поєднанню теоретичного навчання та практичної підготовки з метою реалізації ОК, що в свою чергу передбачає поєднання лекційних занять, практичну підготовку, Міжкафедральний науковий семінар (попередній захист дисертації) та публічний захист дисертаційної роботи. Учасники фокус груп під час зустрічей зазначили, що Силабуси (<http://surl.li/fnwhz>) розроблено спрощено для легшого сприйняття здобувачами, а за необхідності можна звернутися до робочих навчальних програм (РНП). Загалом, проаналізувавши РНП та матриці відповідності програмних компонентів ОНП та забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами ОНП у цілому свідчить, що ОК забезпечують досягнення заявлених цілей та програмних результатів навчання. Перевірено забезпечення програмних результатів відповідними обов'язковими ОК, які корелюють із загальними та фаховими компетентностями, що відображено через матрицю відповідності. Елективні ОК дозволяють поглибити фахові знання та наближені безпосередньо до тематики досліджень здобувачів <http://surl.li/fnwaw>. ОНП орієнтована на високоякісну практичну підготовку здобувачів та академічного персоналу, що реалізується через роботу у спеціалізованих аудиторіях, атестованій лабораторії, на дослідному полі, в ботанічного саду, профільних аграрних підприємствах, провідних міжнародних компаніях та співпрацю з науковими установами України.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОНП повною мірою відповідає предметній області спеціальності 201 «Агрономія» із галузі знань – 20 «Аграрні науки та продовольство» згідно з Постановою Кабінету Міністрів України щодо переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, від 29 квітня 2015 р. № 266. Аналіз на відповідність предметній області спеціальності свідчить, що перелік обов'язкових і вибіркових компонентів ОНП (https://pdatu.edu.ua/images/naukova-miznarodna-diialnist/aspirantura/onp22/onp_201.pdf?v=01) дозволяє здобувачеві вищої освіти набутти компетентностей та досягти результатів навчання відповідно до вимог Стадарту <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/12/29/201-Ahronomiya-dokt.filos.29.12.pdf> та Національної рамки кваліфікацій для третього рівня вищої освіти (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF/paran12#n12>).

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

У ПДУ вибір навчальних дисциплін відбувається відповідно до статті 62 Закону України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014 року, пункт 15. У ЗВО сформована необхідна нормативна база, що є підґрунтям формування індивідуальної освітньої траєкторії в здобувачів вищої освіти, зокрема: Положення про організацію освітнього процесу для здобувачів ступеня доктора філософії» <http://surl.li/fobnz>, Положення про порядок формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами вищої освіти ступеня доктор філософії у ПДУ <http://surl.li/fobo1> та інших нормативних документів ЗВО <http://surl.li/foboq>. Крім того, здобувачам вищої освіти забезпечена можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії за рахунок вибіркових дисциплін, вибору наукового керівника та теми дисертаційного дослідження. На веб-сайті ЗВО, у вкладці «Аспірантура та докторантура» міститься каталог нормативних та вибіркових дисциплін за спеціальністю 201 «Агрономія» <http://surl.li/fobpb>. Структура ОНП передбачає можливість для індивідуальної траєкторії здобувача (вибіркова складова ОНП), відповідно до навчальних планів 2020 та 2022 рр. <http://surl.li/fobpf>, <http://surl.li/fobpp>. ЕГ зафіксовано порівняно невеликий перелік рекомендованих вибіркових дисциплін (чотири каталоги по три вибіркові освітні компоненти) для здобувачів третього рівня вищої освіти. Вибір здійснюється за схемою: з кожного каталогу здобувач обирає одну освітню складову. Елективні компоненти розробляються наступними профільними кафедрами – рослинництва, селекції та насінництва, землеробства, ґрунтознавства та захисту рослин. Фактично чинна на момент проведення експертизи система забезпечує можливість вільного вибору здобувачами вибіркових дисциплін, що було підтверджено як під час інтерв'ювання керівництва, академічного персоналу, так і на зустрічі зі здобувачами вищої освіти. Експертній групі було надано приклади заяв здобувачів на вибір освітніх компонентів <http://surl.li/fobpv>, <http://surl.li/fobqb> та Індивідуальний план підготовки аспіранта <http://surl.li/fobpv>, <http://surl.li/fobqb>. Кількість і різноманітність дисциплін, запропонованих для вибору здобувачам бажано розширити, щоб надати здобувачам ширші можливості для формування індивідуальної освітньої траєкторії. Здобувачі під час зустрічі повідомили про задоволеність своїм вибором, старші курси рекомендують компоненти, які вони вивчали для вивчення молодшим курсам. Можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів реалізується також через складання самостійної роботи; виступів на конференціях (Всеукраїнська науково-практична конференція студентів та молодих

науковців <http://surl.li/fobtc>, участі в вебінарах <http://surl.li/fobtj>, Навчально-наукових семінарах “Актуальні проблеми захисту польових культур в сучасних умовах” <http://surl.li/fobtp> тощо); вільного вибору проведення наукових досліджень <http://surl.li/fnwaw>; забезпечення індивідуальної академічної мобільності здобувачів.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Освітньою програмою та навчальним планом передбачено практичну підготовку, що є невід’ємною та обов’язковою складовою підготовки фахівців вищої освіти. Проведення науково-педагогічної практики здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про педагогічну практику здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії» (<https://pdatu.edu.ua/images/naukova-miznarodna-diialnist/aspirantura/p12052202.pdf>), відповідно до якого загальний обсяг практики становить 4 кредити ЄКТС (120 годин) у четвертому семестрі навчання. Освітньою програмою «Агрономія» 2022 року та навчальним планом передбачено практичну підготовку, що є невід’ємною та обов’язковою складовою підготовки фахівців вищої освіти (Докторів філософії). Зміст практики формується в результаті співпраці аспіранта з науковим керівником. Експертною групою було з’ясовано, що після проходження науково-педагогічної практики ЗО здійснюють її захист на профільній кафедрі, готують звіт-довідку і дана позиція фіксується в індивідуальному плані аспіранта <https://pdatu.edu.ua/images/accreditation/agro/perelikdoc/vitrovchak.pdf> <https://pdatu.edu.ua/images/accreditation/agro/perelikdoc/liubycka.pdf> <https://pdatu.edu.ua/images/accreditation/agro/perelikdoc/iaciuk.pdf>. Після проходження практики наукові керівники надають характеристики здобувачам освіти, в яких оцінюють їхню роботу. Експертній групі було надано приклад індивідуального плану де зазначено проходження науково-педагогічної практики та роз’яснено процедуру її захисту (<https://pdatu.edu.ua/images/accreditation/agro/perelikdoc/vitrovchak.pdf> <https://pdatu.edu.ua/images/accreditation/agro/perelikdoc/liubycka.pdf> <https://pdatu.edu.ua/images/accreditation/agro/perelikdoc/iaciuk.pdf>) . У результаті проведених зустрічей зі стейкхолдерами встановлено, що процедура проходження практики забезпечена методичними рекомендаціями й є зрозумілою для аспірантів та керівників практик. Здобувачі мають можливість проходження науково-педагогічної практики з дисциплін переважно першого рівня вищої освіти (дотичних до теми дисертаційних досліджень).

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Для набуття здобувачами soft skills ОНП (та стандартом вищої освіти) передбачені відповідні програмні результати навчання, загальні компетентності, фахові компетентності. Набуття soft skills реалізується у рамках таких дисциплін: Іноземна мова за професійним спрямуванням, Філософія науки, Академічне письмо та академічна доброчесність, Управління науковими проектами та інших. В освітньому процесі використовуються різноманітні педагогічні методи і підходи: бесіди, обговорення проблемних питань, наукові дискусії, круглі столи, ігри тощо. Це дозволяє розвинути комунікативну компетентність, критичне мислення, уміння працювати у команді та інші вагомні складові soft skills. Під час проведення фокус-груп НПП і здобувачі підтвердили використання зазначених методів та підходів на заняттях. Здобувачі набувають навичок soft skills за участі в наукових гуртках, в яких висвітлюються питання науки і навчального процесу. Гурток «Вавіловець» (керівник гуртка – доцент Вільчинська Л.А.); «Землероб» (керівник – доцент Хомовий В.М.); «Лікарські рослини» (керівник – асистент Вітровчак Л.А.); «Рослинник» (керівник – доцент Іванишин О.С.); проблемна група «Аграрій» (керівник – асистент Небаба К.С.), культурних заходах: з’їздів, міжнародних і всеукраїнських конференцій, виставок, олімпіад, святкування народних свят («Шевченківські дні» <https://pdatu.edu.ua/news-01/shevchenkivski-dni.html>, «День Героїв Небесної Сотні» <http://surl.li/fobvv> тощо), що формує в них організаторські і соціальні навички. Під час співбесіди зі здобувачами вищої освіти було виявлено, що вони здатні до комунікації, чітко формують та доносять власні думки. ПДУ залучає ЗО до міжнародних і всеукраїнських заходів, наприклад: Регіональний науково-методичний семінар на тему: «Планування і особливості проведення наукових досліджень з агрономії у 2023-2024 роках: проблеми та перспективи» <https://pdatu.edu.ua/news-01/2023-2024.html>, Сучасне ґрунтознавство у програмах підготовки фахівців для агровиробництва <http://surl.li/fobug>, Навчально-науковий семінар «Хімічні речовини у сільському господарстві» <http://surl.li/fobus>, Міжнародна науково-практична конференція присвячену дню ґрунтів <http://surl.li/fobva>. Розвитку soft skills сприяє підготовка наукових публікацій ЗО <http://surl.li/fnwaw>. Набуттю soft skills здобувачами за ОНП сприяють форми та методи навчання: експерименти (управлінські та комунікативні навички); участь у конференціях, тренінгах, семінарах форумах, виставках, майстер-класах (адаптивність, розвиток навичок ділової комунікації, вдосконалення аналітичних здібностей); метод мозкового штурму (розвиває здатність до оперативного мислення і включення у командну роботу, культуру комунікації, розвиває навички участі у дискусіях); захист звітів (про виконання індивідуального плану, практичної підготовки) (критичне мислення); інформальна освіта, завдання з пошуку інформації, наукові доповіді (здатність навчатися протягом усього життя); моделювання, кейси (креативне мислення).

7. Зміст освітньої програми урахуває вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Відповідно до п. 4.6 та п. 5.2.1 «Положення про організацію освітнього процесу для здобувачів ступеня доктора філософії» <https://pdatu.edu.ua/images/naukova-miznarodna-diyalnist/aspirantura/p12052201.pdf>, затвердженого 03.12.2021 (протокол № 12), обсяг часу, що відведений для аудиторного навантаження орієнтовно становить до 1/3 від кредиту ЄКТС та кількість годин на самостійну роботу не більше 2/3 загального обсягу навчального часу здобувача вищої освіти, відведеного для вивчення конкретної навчальної дисципліни. Перелік обов'язкових дисциплін (максимум – 73,4 % від загального обсягу кредитів ЄКТС), перелік вибірових дисциплін має становити не менше 26,6% від загального обсягу кредитів ЄКТС. Навчальні дисципліни і практики плануються, як правило, в обсязі трьох і більше кредитів ЄКТС. У НП 2022 р. (завантаженого в акредитаційну систему) передбачає 45 кредитів ЄКТС – 1350 год., із них обсяг аудиторної роботи здобувачів вищої освіти становить 576 год., а обсяг самостійної роботи – 774 год. Під час спілкування експертної комісії з аспірантами виявлено рівномірне навантаження, що забезпечує досягнення цілей і ПРН, а також відсутність скарг на надмірне аудиторне навантаження та нестачу часу на самостійну роботу.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

За освітньо-науковою програмою «Агрономія» навчання за дуальною формою наразі не здійснюється. В університеті розроблено «Положення про дуальну форму здобуття вищої освіти у ЗВО ПДУ від 3.12. 2021 р. <https://www.pdatu.edu.ua/images/navchalna-robota/planuvannya-ta-organizaciya/p09052022.pdf>.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів ОНП «Агрономія» відповідає вимогам законодавства. Зміст ОНП має чітку структуру, обумовлену структурно-логічною схемою; дає змогу досягти заявлених цілей і результатів навчання. ОНП та НП передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти та набуття ними соціальних навичок (soft skills). Експертна група відмітила, що регулярно за ОНП «Агрономія» відбувається удосконалення навчальних планів з врахуванням рекомендацій стейкхолдерів та забезпеченням можливості вільного вибору дисциплін аспірантами.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Попри добре розвинену співпрацю з державними та громадськими організаціями, установами, на ОНП не реалізовані дуальні програми підготовки здобувачів вищої освіти. В ОНП «Агрономія» рекомендуємо уточнити інформацію про придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання відповідно до Класифікатора професій (ДК 003:2010). Чинного від 01.11.2010 р. зі змінами від 15.02.2019 р.). <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text>. Розширити можливості вибору дисциплін здобувачами за рахунок ОК інших ОНП. Переглянути, оновити та вдосконалити РП силабуси ОК шляхом врахування попередньо вивчених дисциплін, розширення переліку рекомендованої літератури, особливо за рахунок наукових публікацій викладачів та закордонних публікацій.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Зміст та структурно-логічна схема ОНП дозволяє набувати програмних результатів, що відповідають спеціальності та рівню освіти. Виявлені слабкі сторони мають формальний характер і вимагають відповідного врахування рекомендацій шляхом перегляду й певного коригування навчального плану, ОНП, робочих програм. Процедура

вільного вибору дисциплін реалізується, проте потребує розширення переліку вибіркових компонентів, у тому числі шляхом загальноуніверситетських дисциплін. Виходячи з релевантності викладеної інформації та підтверджуючих її фактів, питомої ваги окремих підкритеріїв у генеруванні підсумкової оцінки, можна зробити висновок щодо достатньої відповідності ОНП «Агрономія» Критерію 2.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання є чіткими та зрозумілими та оприлюднені на офіційному веб-сайті ПДУ у вкладці «Корисна інформація → Правила прийому на навчання для здобувачів вищої освіти, 2022» (<https://pdatu.edu.ua/informatsiia-pro-vstup-02.html> - Додаток 13) та сторінці аспірантури та докторантури (<https://pdatu.edu.ua/images/naukova-miznarodna-diyalnist/aspirantura/pravila-priyomu-2022.pdf>). Інформація, викладена у відповідному розділі сайту ЗВО, є загальнодоступною та зрозумілою. Обсяг інформації є вичерпним (від вузько спрямованого консультування до матеріалів фахових вступних випробовувань). ОНП реалізується в рамках спеціальності 201 «Агрономія», програму фахового вступного випробування розробляють гарант за участю членів проєктної групи та групи забезпечення спеціальності й затверджують у встановленому порядку. Програми вступних випробувань щорічно переглядаються та оновлюються (<https://pdatu.edu.ua/viddil-aspirantury-ta-doktorantury.html?view=article&id=2275&catid=2>). Вступ на навчання здійснюється на основі наявності у вступника освітнього ступеня «Магістр» або «Спеціаліст» та вступних іспитів. Правила прийому достатньою мірою структуровані, викладені чітко і зрозуміло, що було підтверджено під час зустрічей зі здобувачами. Дискримінаційних обмежень чи привілеїв не виявлено.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Зарахування на ОНП здійснюється відповідно до «Правил прийому на навчання до ПДУ» зі змінами від 08.07.2022 (<https://pdatu.edu.ua/images/priyom/pravila-priyomu-2022-1.pdf> - додаток 13). Правила прийому у ЗВО чіткі та зрозумілі. Програми вступних випробувань за ОНП «Агрономія» щорічно оновлюються та розміщуються на офіційному сайті ПДУ. Вступні випробування включають вступний іспит зі спеціальності (https://pdatu.edu.ua/images/naukova-miznarodna-diyalnist/aspirantura/progvstupispyt/pv_ispyt201.pdf) та іноземної мови (https://pdatu.edu.ua/images/naukova-miznarodna-diyalnist/aspirantura/progvstupispyt/pv_inmov.pdf), що відповідає освітньо-науковій програмі «Агрономія». Розроблені гарантом і групою забезпечення завдання повністю узгоджено зі специфікою ОНП «Агрономія». Враховуються такі основні компоненти: землеробство; рослинництво; кормовиробництво і лукиництво; селекція і насінництво. Знання та вміння, продемонстровані вступниками до аспірантури на вступних випробуваннях зі спеціальності, оцінюються за 200-бальною шкалою. Від випробувань з іноземної мови звільняються вступники, які випродовж останніх двох років отримали міжнародний сертифікат рівня C1-C2 і вище. «Реферат», який готує аспірант-вступник, обґрунтовує тематику майбутнього дисертаційного дослідження, його актуальність, стан розробки у вітчизняній та закордонній науці; можливі шляхи розв'язання поставлених задач тощо. Реферат є свідченням наявності перспективних науково-дослідних ідей, базованих на обізнаності з предметом власного наукового зацікавлення та ступенем його вивченості. Цим документом вступник демонструє своє вміння мислити наукоємно, раціонально і творчо. Знання та вміння, продемонстровані вступниками до аспірантури на вступних випробуваннях зі спеціальності та наукові інтереси майбутніх здобувачів враховуються групою забезпечення спеціальності при призначенні наукового керівника, з метою досягнення змістовного зв'язку між інтересами здобувача та наукового керівника. На основі отриманої інформації від здобувачів і НПП можна зробити висновок про те, що правила прийому на навчання за освітньою програмою в цілому враховують її особливості.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ПДУ визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності. Така діяльність здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у ЗВО ПДУ» (<https://pdatu.edu.ua/images/naukova-miznarodna-diyalnist/aspirantura/p12052201.pdf>), «Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу» (<https://pdatu.edu.ua/images/naukova-miznarodna-diyalnist/aspirantura/p12052201.pdf>), Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті (<https://pdatu.edu.ua/images/navchalna-robota/planuvannya-ta-organizaciya/p13012206.pdf>). На даній ОНП практики визнання результатів навчання, отриманих під час академічної мобільності, не застосовувались. Тож за відсутності прецедентів академічної мобільності послідовність дотримання

правил і процедур під час реалізації ОНП «Агрономія» встановити неможливо. ЕГ робить висновок про загальну відповідність ОНП у контексті підкритерію 3.3

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедури визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюються Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті (<https://pdatu.edu.ua/images/navchalna-roбота/planuvannya-ta-organizaciya/r13012206.pdf>), яке є чітким та зрозумілим. Під час акредитаційної експертизи було з'ясовано, що практики застосування вказаних правил на ОНП «Агрономія» не було, а здобувачі підтвердили наявність інформування про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті; проявили обізнаність щодо поняття неформальної освіти і процедур визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

ЗВО має зручний, наповнений, зрозумілий та доступний веб-ресурс, що містить всю необхідну для вступника інформацію. Правила прийому на навчання за освітньо-науковою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень. Правила прийому на навчання за ОНП «Агрономія» і визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти та у неформальній, інформальній освіті, регламентуються низкою положень, які представлені на офіційному веб-сайті ЗВО. Процедури вступу є чіткими, зрозумілими та прозорими, враховують особливості ОНП, і є такими, що забезпечують доступ до навчання на третьому рівні за неупередженим конкурсом, що підтверджено в ході дистанційного онлайн візиту експертної групи та розміщеною інформацією на веб-сторінці ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Відсутність прикладів реалізації права здобувачів на визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності та в неформальній освіті. Рекомендовано активізувати роботу щодо ознайомлення здобувачів із існуючими можливостями реалізації права на академічну мобільність. Рекомендується стимулювати здобувачів ВО до навчання в рамках неформальної освіти, що дозволить їм отримувати спеціалізовані нові знання і навички поза межами ОК ОНП, відповідно до індивідуальних потреб та інтересів.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ОНП «Агрономія» має достатній рівень узгодженості з якісними характеристиками за підкритеріями 3.1, 3.2 (правила прийому на навчання є чіткими та зрозумілими, а також враховують особливості програми), проте недостатньо узгоджена за підкритеріями 3.3, 3.4 (низький рівень поінформованості здобувачів про можливість визнання результатів навчання, отриманих у інших ЗВО та неформальній освіті). Виходячи з релевантності викладеної інформації та підтверджуючих її фактів, питомої ваги окремих підкритеріїв у генеруванні підсумкової оцінки, можна зробити висновок щодо достатньої відповідності ОНП «Агрономія» у ПДУ Критерію 3.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Згідно «Положення про організацію освітнього процесу для здобувачів вищої освіти ступеня «Доктор філософії» у ЗВО «ПДУ» (<https://tip.de/ioctl>) навчання в аспірантурі здійснюється за очною формою здобуття вищої освіти. Основними методами навчання є словесні (лекції), практичні (практичні, лабораторні, заняття, практика). В ході роботи з фокусними групами встановлено, що під час викладання широко використовуються такі форми і види занять: пояснення, практичні заняття у виробничих умовах, науково-дослідних підрозділах університету – НДЦ «Поділля» та НДІ круп'яних культур ім. О. Алексєвої. Проводяться також круглі столи, дистанційні методи навчання (основною дистанційною платформою є Moodle, використовуються сервіси GoogleMeet і Zoom). Аналіз результатів анкетувань здобувачів ([survey3_201.pdf](#) (pdatu.edu.ua)) свідчить, що в ході викладання перевага надається аналізу і розв'язанню конкретних завдань – майже 85 %, майже 91 % опитаних називають дослідницьку роботу, 94,4 % не відчували труднощів під час проходження практики. 66,7 % назвали найкращим методом комунікації в дистанційному форматі платформу Moodle. Студентоцентризм задекларований у принципах розвитку Подільського ДУ, а також цілим рядом положень, зокрема: про індивідуальний графік навчання (<http://surl.li/fobyz>), яке передбачає принципи особистісної орієнтації з врахуванням індивідуальних особливостей і потреб; про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та інформальній освіті (<http://surl.li/fobze>), яке сприяє оптимізації індивідуальної освітньої траєкторії; про організацію освітнього процесу (<http://surl.li/fobzl>); про дуальну форму здобуття освіти (<http://surl.li/fobzo>). Результати анкетувань аспірантів свідчать про використання НПП сучасних методів навчання – 90,7 %.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

ПДУ проводить системну й організовану роботу з надання інформації для учасників освітнього процесу. Під час експертизи встановлено, що аспіранти добре обізнані щодо цілей і змісту ОП, критеріїв оцінювання тощо. На вкладці аспірантури розміщена інформація про саму ОП, викладені навчальні плани, (<https://pdatu.edu.ua/viddil-aspirantury-ta-doktorantury.html>), робочі програми й силабуси навчальних дисциплін та каталоги вибіркових дисциплін (<https://pdatu.edu.ua/pro-universytet/robochi-programi-okfp-201-agronomiya.html>). Ця інформація легко знаходиться користувачем. Окрім того вона доводиться усній, друкованій і електронній формам. У робочих програмах дисциплін наведена методика розрахунку середньої поточної оцінки, яка базується на зрозумілій 5-бальній шкалі за критеріями усного виступу та виконання письмового завдання чи тестування. Методика розрахунку підсумкових оцінок проста й зрозуміла для учасників освітнього процесу, уніфікована для кожної ОК. На сторінці аспірантури розміщене також положення про пед. практику (<https://www.pdatu.edu.ua/images/naukova-miznarodna-diyalnist/aspirantura/p12052202.pdf>). На сторінці аспірантури також розміщені Постанови КМУ про присудження наукового ступеня. Результати опитувань аспірантів (https://pdatu.edu.ua/images/naukova-miznarodna-diyalnist/aspirantura/survey/survey3_201.pdf) свідчать, що майже 91 % розуміють мету і завдання дисципліни, які оголошуються викладачами на початку занять. Разом з тим ЕГ вважає, що доцільним буде скорочення назв дисциплін та покращити інформативність силабусів дисциплін в частині літературних джерел. Інформаційно-методичне забезпечення забезпечує безперервний доступ учасників освітнього процесу до навчального контенту. Важливо відмітити, що під час застосування карантинних заходів та війни університету вдалося зберегти стабільність освітнього процесу, а тому змін, перенесення дат і строків занять, форм контролю при реалізації ОНП зі спеціальності 201 «Агрономія» не відбувалося.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Матеріально-технічна база, інфраструктура університету, кваліфікація НПП, засвідчує ефективне поєднання навчання і досліджень. Освітню складову забезпечує вивчення дисциплін ОПП Методи наукових досліджень в агрономії організаційна підготовка дисертаційної роботи, Концептуальні засади організації та реалізації обраного наукового дослідження, які входять до переліку обов'язкових компонент. У каталозі вибіркових дисциплін має місце Методика наукових досліджень в агрономії. Необхідно зазначити увагу, яка приділяється в ОП можливості вибору сучасних актуальних дисциплін (<http://surl.li/fobpb>), серед яких: Адаптивне землеробство в умовах трансформації агросистем, Смарт-методи управління родючістю ґрунтів, Наукові основи біотехнології в рослинництві та ін. Впровадження дисциплін такого роду в ОПП свідчить про значний потенціал у досягненні високого рівня якості освіти. Виконання наукової складової практикується на базі НДЦ «Поділля», до складу якого входять навчально-дослідне поле, навчально-науковий сад (<http://surl.li/focah>). Важливу роль у дослідній діяльності відіграє також НДІ (<http://surl.li/focas>), який має багаті наукові традиції, у складі якого діють лабораторії генофонду гречки та лабораторія якісних показників продукції рослинництва. Для отримання репрезентативних експериментальних даних важливою і необхідною умовою є наявність атестованих лабораторій. В ПДУ такої умови дотримано – в структурі НДІ круп'яних культур наявна лабораторія якісних показників продукції рослинництва (<http://surl.li/focaf>), яка оснащена сучасним обладнанням. Під час спілкування виявлена абсолютна і безперервна можливість аспірантів використовувати наукові потужності для проведення досліджень.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Перелік освітніх компонент свідчить про їхню актуальність для підготовки сучасного фахівця і науковця. Дисципліни професійної підготовки базуються на нових наукових та науково-методичних джерелах, мають зручні посилання на ресурси електронних бібліотек, наприклад, для ОКПФ1 – http://buklib.net/index.php?option=com_jbook&catid=187 та інші. Для ОКФПЗ рекомендованими джерелами для її вивчення є праці професора О. С. Савича – монографія, навчальні посібники, опубліковані ним на основі власних наукових напрацювань (<https://pdatu.edu.ua/images/naukova-miznarodna-diyalnist/aspirantura/okfp/2010kfr3.pdf>). До оновлення змісту дисциплін долучаються стейкхолдери (Я. Бабій) та аспіранти, що було встановлено в ході спілкування у фокусних групах. Відзначаючи в цілому позитивну динаміку внесення змін, ЕГ звертає увагу на використання легальних інформаційних ресурсів. На момент проведення експертизи це стосувалося ОКЗП 2 «Філософія науки», ОКЗП 4 Педагогіка вищої школи. На думку членів ЕГ, потребує також оновлення і ОКЗП 1 Іноземна мова, яка містить застарілі навчальні матеріали, наприклад, Ховхун В. П. Грамматика французького мови для студентів і школярів. – К., Логос, 1998. В ОКЗП 5. Управління науковими проектами перелік літератури містить посилання на дисертацію А. С. Ванюшкіна, який очевидно, зараз знаходиться поза межами законно контрольованої української території, а його дисертаційна тематика навряд чи може служити навчально-методичним матеріалом для аспірантів спеціальності 201 Агрономія.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Університет має стратегію міжнародної діяльності (<https://pdatu.edu.ua/strategiia-mizhnarodnoi-diyalnosti.html>), яка передбачає міжнародну студентську мобільність, міжнародні обміни, навчання іноземців, співпрацю в науковій роботі. Закордонне стажування НПП координує відділ міжнародних зв'язків (<https://pdatu.edu.ua/viddil-mizhnarodnykh-zv'язkiv.html>), зокрема його пройшли за рік до вторгнення М. Бахмат, О. Бахмат, Т. Падалко, В. Хомина та інші. Стажування відбувалося у дистанційній формі, основна тематика направлена на підвищення викладацької майстерності, академічної доброчесності. Доцент А. Роляк проходила стажування в Стокгольмському і Гетеборзькому університетах. НПП ПДУ є досить активними учасниками проектів Erasmus+. В планах наукове стажування аспірантів за тематиками дисертаційних досліджень Сікори А. Г. та Качинської І. В. в закладах, де представлено університети наук про життя з Іспанії, Франції, Португалії, Італії, Бельгії, Болгарії, Ісландії або Польщі за проектом на платформі UniGreen, стажування має бути здійснено до грудня 2023 року. Університет має численні угоди про співпрацю з університетами інших країн (<https://pdatu.edu.ua/uhody-pro-spivpratsiu.html>). Факультет агротехнологій і природокористування задіяний, за словами Ю. Хмелянчишина, у співпраці з установами 15 країн, серед яких він виділив Республіку Польща. Така інформація підтверджується сторінкою університету (<https://pdatu.edu.ua/uhody-pro-spivpratsiu.html>). В перелік освітніх закладів, з якими задекларована співпраця факультету входять також університети Молдови, Казахстану та КНР. НПП факультету беруть участь у міжнародних конференціях в Німеччині, Австрії, Румунії та Словаччині. Відділ міжнародних зв'язків також повідомляє про можливість співробітництва з міжнародними організаціями (<https://pdatu.edu.ua/mizhnarodni-orhanizatsii.html>). Для поліпшення перспектив міжнародного співробітництва в університеті організовано підготовчі курси, які є госпрозрахунковими, втім їхня вартість є цілком доступною для НПП, які бажають поліпшити свій рівень знань. ЕГ, втім, рекомендує розширити міжнародну діяльність і активізувати всіх учасників освітнього процесу.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Форми і методи навчання відповідають заявленим в ОНП цілям і ПРН до оновлення освітніх компонент долучаються як стейкхолдери так здобувачі вищої освіти. в ПДУ існує досить потужна матеріально-технічна база, яка забезпечує успішне проходження освітньої складової і виконання програм досліджень викладачів та аспірантів. В університеті проводяться анкетування здобувачів, які свідчать про позитивну реакцію контингенту аспірантів на форми, методи навчання та задоволеність ними дистанційною формою, до якої заклад вдався за несприятливих умов. Результати анкетувань швидко публікуються для широкого доступу до результатів. Студентоцентризований підхід забезпечується досить гнучкою і зрозумілою можливістю вибору дисциплін.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

ЕГ відзначає доцільність активізації учасників освітнього процесу в міжнародній грантовій діяльності у сфері розвитку дуальної освіти, програм аграрного і сільського розвитку тощо, а також активізувати діяльність, направлену на забезпечення академічної мобільності аспірантів. Окрім того доцільно скоротити назви дисциплін та збільшити обсяг ОК, які мають на меті вивчення методів і методик проведення досліджень, підготовки дисертаційної роботи для конкретизації інформації, яка надається аспірантам. Університет має власну стратегію міжнародної діяльності, досить ефективно працює відділ міжнародних зв'язків, хоча ЕГ рекомендувала б пошук і якомога ширше залучення до освітнього процесу колег з університетів – потенційних партнерів.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

ЕГ встановила, що форми і методи навчання забезпечують досягнення цілей і ПРН, які заявлені в даній ОНП та відповідають принципам студентоцентрованого підходу. Всім учасникам освітнього процесу надається своєчасна й детальна інформація про зміст освіти, його зміни тощо. На сторінці університету розміщено графік освітнього процесу, навчальні плани, розклад занять, силабуси й робочі програми дисциплін. В університеті впроваджено опитування здобувачів вищої освіти, що також свідчить про належний студентоцентрований підхід. В закладі успішно функціонують дві науково-дослідні структури, які забезпечують виконання програм досліджень аспірантів та створена атестована лабораторія. Переконаливо доведено, що вона оснащена сучасними приладами та устаткуванням, що дає змогу отримувати репрезентативні результати досліджень та забезпечує в перспективі їхнє впровадження у виробництво. Для опрацювання результатів досліджень широко використовується сучасне й багатофункціональне програмне забезпечення. ЕГ робить рекомендацію розширити міжнародну діяльність та академічну мобільність НПП і аспірантів. Зазначені слабкі сторони не можна вважати істотними недоліками тому ЕГ робить висновок про відповідність ОНП вимогам критерію 4.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів визначені «Положенням про організацію освітнього процесу для здобувачів СВО доктор філософії...» (<http://surl.li/focaq>), вимоги та система оцінювання описані у силабусах дисциплін та робочих навчальних програмах освітніх компонент, які розміщені на вкладці аспірантури. Звітність за педагогічну практику знаходиться у вільному доступі (<http://surl.li/focaw>). Електронний журнал обліку роботи здобувачів використовується у системі дистанційного навчання Moodle. Індивідуальний план роботи аспіранта (<http://surl.li/focax>) скомпонований у зрозумілій формі. Для своєчасного ознайомлення здобувачів відділ аспірантури (<http://surl.li/focbb>) розміщує графіки та розклади занять, графіки консультацій і складання форм контролю. Згідно результатів опитувань 88,4 % аспірантів відзначають доступність графіків освітнього процесу та розкладів, 100 % здобувачів визнають критерії оцінювання знань зрозумілими, 59,4 % надають перевагу тестуванню, 25 % – розв'язанню конкретних ситуацій. Для всіх ОК обов'язкового циклу, крім «Академічного письма та академічної доброчесності» формою контролю визначено екзамен.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Відповідно до чинного стандарту вищої освіти атестація здобувачів здійснюється у формі публічного захисту дисертації. Аспірантура забезпечує відкритий доступ до нормативно-правової бази, яка містить законодавчі документи, Постанови КМУ, які стосуються порядку присудження наукових ступенів, а також містять відповідні накази МОН України (<http://surl.li/focbi>). Згідно Положення про організацію освітнього процесу для зовнішнього ступеня доктор філософії здобувачі вищої освіти щорічно звітуються про виконання індивідуальних планів, після чого кафедра та вчена рада факультету ухвалює рішення про стан виконання та надає рекомендації щодо подальшої наукової та навчальної роботи. Обговорення дисертаційних досліджень є обов'язковими, а результати атестації передаються до відділу аспірантури. Основними документами є картка звітування, індивідуальний навчальний план, витяг з протоколу наукового семінару та засідання кафедри і вченої ради факультету. Здобувачі 4-го року роблять наукову доповідь. Публікація основних результатів досліджень може бути здійснена в електронному фаховому виданні (<http://surl.li/focbm>). Процедура проведення попереднього захисту дисертації при реалізації ОНП зі спеціальності «Агрономія» проводиться згідно п.10 «Постанова КМУ від 12 січня 2022 р. № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії»» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/44-2022-%D0%BF#Text>) та п. 7.5.2. «Положення про організацію освітнього процесу для здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії» (<https://pdatu.edu.ua/images/naukova-miznarodna-diyalnist/aspirantura/p12052201.pdf>). До моменту проходження акредитації в університеті здійснено успішні публічні захисти дисертацій на засіданнях двох спеціалізованих вчених рад – Андрушка М. І та Падалко Т. О. (<http://surl.li/fockk>). Здобувачі наукового ступеня детально ознайомилися з нормативними документами, які були чинними на момент захисту дисертаційних робіт.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Для забезпечення об'єктивності проведення оцінювання та запобігання і врегулювання конфліктних ситуацій в ПДУ розроблені: Кодекс корпоративної культури (<https://pdatu.edu.ua/images/public-info/kodekskorp kult.pdf>), Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти... (<https://pdatu.edu.ua/images/navchalna-robo ta/planuvannya-ta-organizaciya/p13012208.pdf>), Положення про комісії з академічної доброчесності і комісію з етики та управління конфліктами... (<https://pdatu.edu.ua/images/public-info/polkomacaddobrochesnist.pdf>). Порядок розгляду апеляцій зазначено в п. 16 Положення про організацію освітнього процесу... (<http://surl.li/fobzl>). Згідно положень до складу комісії з академічної доброчесності входять: проректор з навчальної роботи як керівник групи; проректор з навчальної, науково-інноваційної та міжнародної діяльності; директор наукової бібліотеки, секретар групи; заступники деканів/директорів факультетів/інститутів з навчальної роботи; директор центру виховної роботи і соціально-культурного розвитку; завідувач науково-дослідної частини; голова Первинної профспілкової організації співробітників та студентів; президент студентського парламенту. У ході роботи з фокусними групами встановлено, що контрольні заходи протягом навчання були зрозумілими, чіткими і об'єктивними. Згідно з результатами опитувань, розміщеними на сторінці університету майже 88 % відзначають прозорість і чесність оцінювання знань, решта – характеризують її як середню. Таким чином позитивно оцінюють цей параметр всі здобувачі без винятку (<http://surl.li/fnwcc>). 97 % аспірантів що в них не виникали конфліктні ситуації щодо об'єктивності оцінювання. При цьому на питанні анкети щодо обізнаності стосовно об'єктивності екзаменаторів 15,2 % відповіли негативно, що свідчить про доцільність кращої комунікації НПП зі здобувачами. На запитання про наявність і вирішення конфліктних ситуацій всі учасники освітнього процесу заявили, що таких прецедентів не виникало.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

У ПДУ прийнята низка Положень, які регулюють дотримання принципів академічної доброчесності (<http://surl.li/focsn>), а також проводяться заходи щодо їхньої популяризації (<http://surl.li/focsm>). За результатами анкетувань, опублікованих у вкладці відділу аспірантури (<http://surl.li/foccf>) 100 % респондентів засвідчили свою обізнаність з поняттям академічної доброчесності та підтвердили проведення в університеті ознайомчих та популяризаційних заходів. 94,4 % – про ознайомлення з нормативними документами. Згідно з результатами опитування це роблять НПП та наукові керівники. Більше ніж половині здобувачів відомі усі види порушень академічної доброчесності – 61,1 %, водночас про своє незнання про види порушень академічної доброчесності заявили 19,1 % опитаних. 86 % знають про використання програмного забезпечення для виявлення плагіату, а 7–8 % – що не знають. Позитивною є практика введення до ОП освітньої компоненти «Академічне письмо та академічна доброчесність». Дотримання і популяризація принципів також підтверджується підписанням здобувачами Декларації про дотримання академічної доброчесності. Результати опитувань свідчать про деяку розбіжність у відповідях на окремі питання тому ЕГ рекомендує формулювати питання анкет конкретніше щоб уникнути можливості подвійного трактування змісту питань респондентами.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Аналіз інформації, розміщеної на сторінці університету, опитування фокусних груп підтверджують, що критерії оцінювання і контрольні заходи чітко сформульовані і доведені до відома учасників освітнього процесу. Процедура оскарження і подання апеляцій на результати оцінювання прописана чітко і ясно. Академічній доброчесності присвячується значна увага, а наукові керівники популяризують таке ставлення до виконання дисертаційних робіт своїми аспірантами. Всі аспіранти підписують декларацію про академічну доброчесність. В університеті слідкують за уникненням можливих ситуацій, які можна охарактеризувати як конфлікт інтересів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Під час інтерв'ю з фокусними групами ЕГ зробила висновок, що до ознайомлення з принципами дотримання академічної доброчесності майже не залучені стейкхолдери. Тому доцільно розробити опитувальники для цієї невід'ємної категорії учасників освітнього процесу. Аналіз змісту анкет свідчить про доцільність коригування питань. ЕГ рекомендує тісніше спілкуватися в цьому контексті, в першу чергу, з потенційними замовниками наукових досліджень і проводити постійний моніторинг актуальних тематик. Такий підхід дасть змогу формулювати

зміст і мету наукового пошуку в прикладному й регіональному аспектах, що позитивно позначиться на перспективі впровадження результатів досліджень. Таким чином буде конкретизовано мотивацію для здобуття наукового ступеня здобувачем.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Проходження контрольних заходів, критерії оцінювання, процедури оскарження тощо регламентуються відповідною нормативною базою університету. Вони є чіткими, зрозумілими, вчасно доводяться до відома аспірантів. В закладі прийнятий високий рівень дотримання принципів академічної доброчесності. Керівники наукових тем популяризують їхнє дотримання під час виконання освітньої компоненти та проведення наукових досліджень. Аналіз публікаційних матеріалів здійснюється за допомогою рекомендованих МОН України програм, звіти про результати перевірок обговорюються в освітньому середовищі університету. Отримана ЕГ інформація свідчить про відсутність істотних недоліків ОНП за критерієм 5.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

До реалізації ОП залучені провідні НПП факультету факультет агротехнологій і природокористування, серед яких 4 доктори наук, професори, та 4 – кандидати наук, доценти. Викладання ОКЗП 1. «Іноземна мова за професійним спрямуванням» здійснює доцент А. О. Роляк, яка має необхідну вищу освіту за спеціальністю «Іноземна мова і література» та вчене звання доцента кафедри іноземних мов. Перелік наукових праць викладачки містить 10 наукових статей, 3 навчальних посібники та ін. ОКЗП 2 «Філософія науки» викладається М. Д. Поповичем, доктором філософських наук, професором, який має опубліковані статті у виданнях, що індексуються наукометричною базою Scopus, закордонних та вітчизняних фахових виданнях. «Академічне письмо та академічна доброчесність» (ОКЗП 3) викладає доцент О. М. Максимець, яка має профільну вищу освіту, значний науковий доробок та пройшла міжнародні стажування у 2022 і 2023 рр. ОКЗП 4 «Педагогіка вищої школи» викладається А. М. Боднар, яка має численні наукові публікації, щоправда переважна їхня більшість знаходиться в історичній площині досліджень. До викладання ОКЗП 5. «Управління науковими проєктами» залучена професор О. А. Бялковська, наукові й методичні праці якої повністю відповідають змісту дисципліни. До викладання дисциплін фахової підготовки залучені висококваліфіковані наукові кадри, відомі науковці. Гарант ОП професор В. Я. Хоміна викладає ОКФП 1. «Методи наукових досліджень в агрономії та організаційна підготовка дисертаційної роботи» має значну кількість наукових, науково-методичних праць та патентів. Дисципліна «Концептуальні засади організації та реалізації обраного наукового дослідження» викладається доцентом Ю. В. Хмелянчишиним, який крім наукових і науково-методичних праць має доробок у вигляді практичних регіональних рекомендацій з вирощування культур в регіоні. ОКФП 3. «Науково-теоретичне обґрунтування продукційного процесу в рослинництві» викладає професор О. С. Гораш – відомий український вчений, численні праці якого опубліковані в українських і зарубіжних виданнях. До реалізації вибіркової складової залучені також висококваліфіковані НПП. Керівництво науковими дослідженнями дисертантів виконують провідні науковці університету. Детальний аналіз викладацького складу свідчить про їхню високу кваліфікацію і авторитет в наукових колах, всі вони мають вагомий науковий здобуток, переважна більшість пройшла належне стажування чи підвищення кваліфікації. Високий моральний рівень викладачів підтверджується тим, що деякі з них долучилися до лав захисників України внаслідок російської агресії.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Інформація про вакантні посади знаходиться за посиланням: <http://surl.li/focdf>, а також в пресі (<http://surl.li/focdj>) На час проведення експертизи оголошено конкурс на заміщення вакантної посади декана факультету, на якому реалізується ОП. Оголошення опубліковані українською мовою, містять конкретні вимоги до кандидатів, перелік документів, строки подання, контактну інформацію, відповідальність за надання достовірних даних про кандидатів на посади. Положення про порядок заміщення вакантних посад, Положення про конкурсний відбір на заміщення вакантних посад директора фахового коледжу ПДУ розміщені на сторінці університету (<http://surl.li/focdr>). Перший документ, який власне більше стосується реалізації даної ОП, обумовлює процедуру конкурсного відбору для повного переліку посад НПП. Оцінка професійного рівня кандидатів відбувається на засіданні кафедр. Негативний висновок при цьому не може бути підставою для відміни претендентові на посаду. Відповідність поданих претендентами документів вимогам, встановленим до науково-педагогічних працівників законодавством України,

Статутом університету, Положенням та умовам конкурсу перевіряє конкурсна комісія. Рішення комісії є правомірним за умови кворуму (не менше 2/3 її складу), претендент вважається обраним претендент, який набрав більше 50 % голосів у відкритому голосуванні. На посади асистентів, викладачів, старших викладачів обирає вчена рада факультету, а вчена рада університету обирає на посади завідувачів кафедр, професорів, доцентів. Обидві процедури проводяться таємним голосуванням. Положення містять також порядок укладання трудового договору, припинення трудових відносин інших важливих пунктів, а також додатків зі зразками оформлення потрібних для конкурсу документів (<http://surl.li/focdu>). Таким чином, умови конкурсного добору є прозорими й здатні задовольнити вимоги до рівня кандидатів на посади.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

В ПДУ підтримується практика залучення до роботодавців для поліпшення якості освітніх послуг. Таке залучення відбувається у вигляді проведення круглих столів (<https://pdatu.edu.ua/images/public-info/p19012204.pdf>), засідань робочої групи з проведення моніторингу ОНП, яка акредитується (<https://pdatu.edu.ua/images/accreditation/agro/perelikdoc/rgr2022.pdf>). Результати засідань оформлюються протоколами відповідного зібрання. Надані університетом зразки документів свідчать про системність такої роботи. Окрім того заклад має угоди та договори з стейкхолдерами. Зокрема це договір про створення філії кафедри ТОВ НВА «Нива» (<https://pdatu.edu.ua/images/accreditation/agro/perelikdoc/coopdog.pdf>), договори про спільну діяльність з ФГ «Ваторія» (<https://pdatu.edu.ua/images/accreditation/agro/perelikdoc/dog1.pdf>), ФГ «Самосил» (<https://pdatu.edu.ua/images/accreditation/agro/perelikdoc/dog3.pdf>), С Г О К «Вінтовецький» (<https://pdatu.edu.ua/images/accreditation/agro/perelikdoc/dog2.pdf>), ТОВ «Корпорація «Колос-ВС» (<https://pdatu.edu.ua/images/accreditation/agro/perelikdoc/dog4.pdf>). Надані на запит ЕГ ці документи підписуються не лише ректором університету, а й відповідальними особами, серед яких є й підпис чинного гаранта ОНП «Агрономія», що свідчить про серйозність і системність у залученні роботодавців до освітнього процесу. Таким чином університет залучає до співпраці підприємства різних форм і масштабів, що потенційно позитивно виразиться на якості підготовки фахівців спеціальності Агрономія в цілому. Університет також має угоду про співпрацю з міським центром зайнятості (<https://pdatu.edu.ua/images/accreditation/agro/perelikdoc/centrzain.pdf>), меморандум про партнерство та міжнародне співробітництво з ГО «Міжнародна фундація науковців та освітян» (https://pdatu.edu.ua/images/accreditation/agro/perelikdoc/go_mfno.pdf). Залучення роботодавців має позитивну динаміку, однак ЕГ рекомендує розширити коло зацікавлених осіб з числа підприємств, транснаціональних компаній та крупних аграрних холдингів. Тим більше, що на сторінці ЗВО анонсовано Університет міжнародних програм від Кернел (<https://pdatu.edu.ua/kernel.html>). Ця компанія не обмежується в своїй зацікавленості лише названим проектом.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Згідно звіту про самооцінювання реалізація ОП відбувається за участі науковців, виробничників та представників роботодавців. Прикладом цього може слугувати залучення представників КВС-Україна, UKRAVIT (<https://t1p.de/hr7pt>). Відеозустріч з представниками виробництва засвідчила значно більші результати й перспективи такого аспекту співробітництва. Зокрема досить активну участь в освітньому процесі бере колишній доцент Я. В. Бабій, яка очолюючи с.-г. підприємство, проводить виїзні заняття з здобувачами освіти. Про добрі перспективи співробітництва також йшлося в інтерв'ю з менеджером ПРАТ «Лебединський насіннєвий завод» Ю. В. Баранчуком. На тісному співробітництві й готовності до залучення в освітній процес говорив завідувач відділу Буковинської ДСГДС В. О. Оліфірович. Перспективи можуть бути ще кращими якщо врахувати щирі зацікавленість згаданих стейкхолдерів. Позитивним слід визнати досвід доцента О. Іванишина, який працює також на виробництві і, таким чином, є чудовим ретранслятором виробничих інновацій у освітній процес.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

В університеті існує гнучка система сприяння професійному росту НПП куди входять підвищення кваліфікації, стажування, курси вивчення іноземної мови та інше. Колективним договором (<http://surl.li/focet>) задекларовано, що адміністрація зобов'язується розглядати питання поліпшення умов праці, соціального розвитку та інші аспекти, спрямовані на забезпечення гарантій, прав і потреб працюючих. Документ також передбачає моральне стимулювання співробітників. В університеті функціонує Навчально-науковий центр перепідготовки і підвищення кваліфікації. Згідно положення (<http://surl.li/fosey>) основною метою функціонування є вдосконалення освіти й до числа слухачів якого входять також НПП та персонал Університету. Затверджене також «Положення про підвищення кваліфікації та стажування...» (<http://surl.li/focfa>). На сторінці центру розміщено план-графік підвищення кваліфікації (<http://surl.li/focfg>), а також списки НПП, які пройшли підвищення кваліфікації. Таким чином робота в цьому аспекті є системною і динамічною. Підвищення кваліфікації відбувається також спільно з міжнародними фондами та проектами (<http://surl.li/focfm>). Серед представлених університетом документів є свідоцтва і сертифікати професора О. Гораша в Львівському НАУ та спільному вебінарі International foundation Educators and Scholars з Instytut Badawczo-Rozwojowy Lubelskiego Parku Naukowo Technologicznego з дисциплін

селекція і насінництво та біотехнологія, а також сертифікат про завершення курсу цифрових інструментів. Доцент О. Максимець має сертифікати International foundation Educators and Scholars на теми академічної доброчесності та використання інформальної освіти. Професор М. Попович пройшов міжнародне стажування з використання інструментів дистанційного навчання, а також сертифікати Кагульського державного університету ім. Богдана Петричейку. Доцент А. Роляк пройшла стажування в університеті ім. Огієнка на тему «Новітні методики навчання іноземних мов». Доцент Ю. Хмелянчишин має внутрішній стажування з основ вирощування екологічної продукції, участь у міжнародній конференції та сертифікат International foundation Educators and Scholars з Instytut Badawczo-Rozwojowy Lubelskiego Parku Naukowo Technologicznego. Гарант ОП також має сертифікати, які засвідчують проходження стажування чи підвищення кваліфікації. Таким чином, НПП і гарант ОП беруть участь у заходах, які спрямовані на поліпшення власної педагогічної майстерності як за власними програмами так і за кордоном. Втім ЕГ відзначає необхідність активізувати цей процес та розширити перелік і географію установ, фондів, ЗВО та інших партнерів з метою поглиблення співпраці в даному напрямку. Також доцільна активізація академічної мобільності працівників.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Стимулювання розвитку викладацької майстерності передбачено рядом нормативних документів, що регулюють матеріальні і нематеріальні способи заохочення. Зокрема вченою радою університету прийняте «Положення про преміювання працівників...» (<http://surl.li/focfh>), згідно якого встановлено порядок преміювання за наукові досягнення, педагогічні, організаційні заходи, поліпшення матеріально-технічної бази, впровадження інноваційних технологій в виробництво тощо. Передбачені також надбавки за складність і напруженість у роботі. Згідно наданого ЕГ для ознайомлення наказу про преміювання №402 від 13.12.2021 за опублікування статей у виданнях, що входять до наукометричних баз були премійовані В. Я. Хоміна, О. С. Гораш, Ю. В. Хмелянчишин, В. С. Строяновський, О. С. Чинчик, М. І. Бахмат, В. Л. Пую, О. М. Бахмат, Т. О. Падалко та інші. Окрім того практикуються відзнаки й заохочення нематеріального характеру. Зокрема професор М. І. Бахмат нагороджений Почесними грамотами Верховної Ради України та Кабінету Міністрів, має нагрудний знак «Відмінник освіти України», Трудову відзнаку «Знак пошани», Грамоту Департаменту агропромислового розвитку Хмельницької обласної державної адміністрації, Грамоту Хмельницької обласної ради, Почесною Відзнакою УААН, Почесним званням «Заслужений діяч науки і техніки України». Нагородженими також є О. М. Бахмат, В. С. Строяновський, гарант програми В. Я. Хоміна, В. Л. Пую, О. С. Гораш, М. Д. Попович та інші. Підставою для відзначення є також результати рейтингового оцінювання НПП, яке обумовлене відповідним положенням (<http://surl.li/focfw>), з наданням таблиць розрахунків оцінювання (<http://surl.li/focgc>). Іншими формами стимулювання є присвоєння почесних звань університету таких як «заслужений науковий працівник» (<http://surl.li/focgg>), «заслужений науково-педагогічний працівник» (<http://surl.li/focgl>), «почесний професор» (<http://surl.li/focgp>) чи «почесний доцент кафедри» (<http://surl.li/focgp>). Положеннями про деякі з цих відзнак передбачена також грошова надбавка в розмірі 15 %. Однак наведена за цими посиланнями інформація очевидно є застарілою. Разом з тим в ході інтерв'ю фокусної групи викладачів програми й наукових керівників склалося враження, що в університеті доцільно ширше використовувати види нематеріального народження – органами державної і місцевої влади, відзнаками громадських організацій тощо.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Університет має досить ефективну процедуру конкурсного відбору кадрів. Вона є зрозумілою, чіткою, інформація про оголошення конкурсів публікується на сторінці закладу та засобах масової інформації. Над підвищенням професійного рівня викладачів в ПДУ ефективно працює Навчально-науковий центр перепідготовки і підвищення кваліфікації. Створена система преміювання НПП за конкретні досягнення. Високий рівень викладацького складу підкреслюється функціональністю спеціалізованої вченої ради з правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) сільськогосподарських наук за спеціальностями 06.01.09 "Рослинництво" і 06.01.12 «Кормовиробництво і луківництво».

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Аналіз реалізації освітньої компоненти показав, що університет має зацікавлених осіб з числа стейкхолдерів, які проводять широку господарсько-економічну, інноваційну діяльність та охоче співпрацюють. Таким чином, гаранту ОП слід приділити більшу увагу на залучення саме таких практиків до проведення аудиторних занять, розробки й оновлення змісту ОНП. Слід зазначити, що на думку ЕГ, в закладі слід активізувати процедури нематеріального заохочення НПП, допоміжного персоналу для кращої вмотивованості осіб, долучених до реалізації ОНП. Також навчально-науковому центру перепідготовки і підвищення кваліфікації треба звернути увагу на публікацію переліку тематик підвищення кваліфікації.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Кваліфікація НПП, які беруть участь в реалізації ОНП відповідає ОК, а науковими керівниками є найдосвідченіші викладачі та визнані науковці, які мають власні наукові школи. Наукові інтереси керівників лежать в площині вирішення актуальних наукових проблем. Університет має тісні контакти з стейкхолдерами, які зацікавлені у проведенні спільної науково-дослідної діяльності, що свідчить про перспективу довготривалого партнерства. Незважаючи на вказані слабкі сторони викладачі, наукові керівники й аспіранти є високо мотивованими для досягнення цілей програми. Враховуючи встановлені факти й ґрунтуючись на можливостях колективу, залученого до реалізації ОНП, ЕГ вважає за доцільне позитивно оцінити ОНП за критерієм 6.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Реалізація ОНП забезпечується досить потужною матеріально-технічною базою ЗВО: наукова бібліотека, навчальні аудиторії з мультимедійною технікою, комп'ютерні класи, наукові лабораторії для аналітичних досліджень, дослідні поля, ботанічний сад тощо. Додатково матеріально-технічні ресурси у рамках відповідних угод надають освітньо-наукові установи і підприємства України (<https://cutt.ly/s4teVUv>) та зарубіжних країн, зокрема Іспанії, Польщі, Словаччини, Чехії тощо (<https://cutt.ly/v4rQwch>); Під час огляду матеріально-технічної бази експертам були представлені вищезазначені об'єкти інфраструктури. Навчальна лабораторія «Ботанічний сад» має площу 17,5 га і включає відділ фізіології та акліматизації, систематики та геоботаніки, лікарських та технічних культур; (<https://cutt.ly/I4yOtiG>). Науково-дослідна лабораторія якісних показників продукції рослинництва атестована, відповідає вимогам ДСТУ ISO (<https://cutt.ly/O4yUfeW>). Можливість проведення стаціонарних польових дослідів забезпечується на базі науково-дослідного центру «Поділля» університету, який включає дослідні поля, лабораторію та пасіку (<https://cutt.ly/B4yNSKL>). Наукова бібліотека має понад 636 тисяч примірників, зокрема фахових навчально-методичних видань (<https://cutt.ly/n4yBAZo>). Підключено доступ до наукометричних баз Scopus та Web of Science. Фонд бібліотеки постійно оновлюється, зокрема завдяки навчально-методичним виданням НПП за ОНП (<https://cutt.ly/J4yAV4O>). Завдяки співпраці ЗВО із представниками роботодавців здобувачі мають змогу використовувати матеріально-технічну базу освітньо-наукових установ та підприємств України: лабораторії Хмельницької філії ДУ «Інститут охорони ґрунтів» (<https://cutt.ly/44rIgcD>); земельні ділянки та посіви ПРАТ «Лебединський насіннєвий завод», підприємства «АГРО-СЛАВА 2017», фермерського господарства «СТАР-АНТА», дослідної станції Інституту сільського господарства Карпатського регіону НААН тощо (деталі співпраці представники від зазначених роботодавців розповіли під час зустрічей з експертами). Під час роботи з фокус-групами представники від адміністрації, роботодавців, НПП та здобувачі підтвердили достатність власної матеріально-технічної бази ЗВО для реалізації ОНП; розповіли про виконання досліджень аспірантів як на власній базі ЗВО, так і на базах установ-партнерів України і світу.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Наявна матеріально-технічна база ЗВО є достатньою для навчання, викладацької і наукової діяльності за ОНП (опис надано у підкритерії 7.1). У ході роботи з фокус-групами представники адміністрації ЗВО, НПП, здобувачі та їхні наукові керівники підтвердили безоплатний доступ до матеріально-технічної бази ЗВО, необхідної для реалізації усіх заявлених цілей ОНП. Представники адміністрації ЗВО розповіли про закладання у щорічний бюджет витрат на забезпечення потреб реалізації ОНП, зокрема проведення досліджень; виконання аналітичних робіт тощо. Створені умови для надання додаткових матеріально-технічних ресурсів: виконання госпдоговірних тематик і надання наукових консультаційних послуг із залученням здобувачів; дослідні поля та лабораторне обладнання інших освітньо-наукових і підприємств України та світу; програми академічної мобільності у закордонних ЗВО тощо (копії угод про співпрацю та інші підтверджуючі матеріали надані у підкритерії 7.1).

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

ЗВО має необхідні засоби індивідуального захисту і предмети для надання першої медичної допомоги (<https://cutt.ly/r4oTwmF>). У приміщенні ЗВО розміщені інформаційні матеріали з питань охорони праці

(<https://cutt.ly/J4oTYVB>). Проводяться інструктажі з охорони праці, наявні відповідні журнали обліку (<https://cutt.ly/D4oTkWg>). Під час інтерв'ю фокус-груп здобувачі, НПП та інші представники структурних підрозділів ЗВО підтвердили проведення інструктажів з охорони праці. Здобувачі розповіли про проведення досліджень у польових умовах із використанням засобів індивідуального захисту, зокрема при роботі з хімічними речовинами. Співробітники лабораторії повідомили, що здобувачі працюють з обладнанням лише у супроводі керівника чи іншої відповідальної особи. Під час огляду матеріально-технічної бази експертам було продемонстровано наявність журналів обліку з охорони праці, засобів індивідуального захисту тощо. Безпека освітньо-наукового процесу забезпечується і в умовах викликів військового стану в Україні. Учасники фокус-груп розповіли про обладнані підвальні приміщення ЗВО, де можливо у разі потреби продовжити навчання тощо. Для задоволення соціальних потреб здобувачів ЗВО має необхідну інфраструктуру: гуртожитки з доступом до інтернет-мережі, їдальні та буфети. Додатково для забезпечення соціальних потреб здобувачів діє Центр виховної роботи і соціально-культурного розвитку (<https://cutt.ly/m4r46aA>) та психологічна служба (<https://cutt.ly/r4r7GVx>). Під час огляду матеріально-технічної бази експертам було продемонстровано приміщення ЗВО та гуртожитку. Слід відзначити наявність кімнат гуртожитку спеціально обладнані для осіб з особливими освітніми потребами. В умовах викликів військового стану ЗВО допоміг у розміщенні НПП та здобувачів з регіонів активних бойових дій, було забезпечено безкоштовне харчування в їдальні. Представники від здобувачів, студентського самоврядування та співробітників ЗВО у ході фокус-груп розповіли про наявність договору з лікарнею для забезпечення медичної допомоги; функціонування «Скриньки довіри» для можливості залишити скаргу чи пропозиції щодо задоволення потреб здобувачів; взаємодію юридичного відділу, профспілкового комітету та органів студентського самоврядування щодо вирішення нагальних освітніх та інших питань здобувачів. Крім того, щомісяця представники адміністрації проводять зустрічі з органами студентського самоврядування, де розглядаються поточні питання і пропозиції здобувачів, зокрема із «Скриньки довіри».

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Освітню, організаційну та інформаційну підтримку забезпечують: гарант ОНП, адміністрація та НПП факультету, деканат, органи студентського самоврядування. На рівні ЗВО діють: навчально-методичний відділ, науково-дослідна частина, відділ аспірантури і докторантури, відділи інформаційно-технічного забезпечення і міжнародних зв'язків. ЗВО має добре налагоджену систему освітньої, організаційної та інформаційної підтримки через інтернет-ресурси. Сторінка відділу аспірантури і докторантури офіційного веб-сайту ЗВО містить інформацію щодо правил прийому та іншу нормативно-правову базу з питань підготовки аспірантів, розклад занять, графік іспитів та консультацій, каталог вибірових дисциплін, індивідуальний план і картки звітування аспірантів, текст ОНП тощо (<https://cutt.ly/64o4iuv>). На офіційному веб-сайті ЗВО також розміщується актуальна інформація щодо можливостей академічної мобільності і стипендій (<https://cutt.ly/64o29BE>), угод про співпрацю (<https://cutt.ly/E4o4IJl>), роботи з наукометричними базами тощо (<https://cutt.ly/r4o7gmh>). Крім того, інформування та комунікація із здобувачами здійснюється у групах соціальних мереж і месенджерів. Консультативну та соціальну підтримку здобувачів забезпечують: юридичний відділ, профспілковий комітет, органи студентського самоврядування. Додатково діє Центр виховної роботи і соціально-культурного розвитку (<https://cutt.ly/m4r46aA>), а також психологічна служба (<https://cutt.ly/r4r7GVx>). Учасники фокус-груп розповіли про консультативну підтримку з боку профспілкового комітету та юридичного відділу, зокрема щодо допомоги в оформленні соціальних виплат, допомоги на лікування, іншої матеріальної допомоги у разі потреби тощо. Окремо представники студентського самоврядування відзначили постійну взаємодію з адміністрацією ЗВО і здобувачами, зокрема проведення щомісячних зустрічей.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

ЗВО має необхідну інфраструктуру для навчання осіб з особливими освітніми потребами: пандуси у приміщеннях ЗВО та гуртожитках (<https://cutt.ly/U4pmbZ1>), спеціально обладнані санітарно-технічний вузол та кімнати у гуртожитку (<https://cutt.ly/P4pmGi2>). На офіційному веб-сайті ЗВО розміщена інформація щодо навчання осіб з особливими освітніми потребами (<https://cutt.ly/y4pbGyG>). Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу» передбачено психолого-педагогічний та навчально-реабілітаційний супровід осіб з особливими освітніми потребами (<https://cutt.ly/j4pn6Re>). Передбачено організацію інклюзивного навчання (<https://cutt.ly/E4pQe8I>). Під час огляду матеріально-технічної бази експертам було продемонстровано обладнання приміщень ЗВО для осіб з особливими освітніми потребами. Учасники фокус-груп зазначили, що наразі на ОНП такої категорії здобувачів немає, проте створені умови для бажаючих.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Загальна політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій регламентовані «Положенням про організацію освітнього процесу» (<https://cutt.ly/E4pD2jC>), «Статутом ЗВО», «Правилами внутрішнього розпорядку» та іншими

нормативно-правовими документами (<https://cutt.ly/54pFzzC>). Детальний порядок і процедури щодо видів конфліктних ситуацій регламентуються окремими додатковими нормативно-правовими документами. Зокрема, розроблено «Кодекс корпоративної культури», «Положення про політику запобігання і протидію булінгу», «Положення про порядок та процедури вирішення конфліктних ситуацій, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією» (<https://cutt.ly/64pDWQa>). Розроблена і діє «Антикорупційна програма»; створено посаду уповноваженої особи з питань запобігання та виявлення корупції із супровідною нормативно-правовою базою, зокрема положенням і порядком роботи (<https://cutt.ly/R4pPDTF>). Для забезпечення можливості подати анонімну скаргу діє «Скринька довіри», вміст якої перевіряється на спільних засіданнях адміністрації ЗВО та органів студентського самоврядування. Учасники фокус-груп повідомили про інформування здобувачів щодо процедур і порядку вирішення конфліктних ситуацій органами студентського самоврядування, представниками адміністрації ЗВО та факультету. В цілому у ході фокус-груп здобувачі виявили обізнаність щодо нормативних процедур врегулювання конфліктних ситуацій, зокрема можливості оскаржити оцінки. Наразі на ОНП конфліктних ситуацій не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

До сильних сторін можна віднести наявність потужної матеріально-технічної бази для здійснення польових та лабораторних досліджень у галузі агрономії: дослідні поля, ботанічний сад із пасікою, лабораторії із визначення показників якості зерна та продукції тощо. Серед позитивних практик слід відзначити реальну взаємодію із представниками роботодавців, проведенням досліджень здобувачів на базі установ і підприємств регіону; наявність договорів про співпрацю із закордонними установами та постійно діючі програми академічної мобільності. Позитивною практикою також є розроблення потужної нормативно-правової бази, що регламентує порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій окремо за їх видами.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабкою стороною щодо матеріально-технічного забезпечення ОНП є певний брак програмного забезпечення для сучасних досліджень у галузі агрономії, зокрема геоінформаційних систем. Рекомендовано приділити увагу розширенню методів досліджень здобувачів картографічними, супутниковими та геоінформаційними методами. Суттєвих недоліків за Критерієм 7 не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ЗВО має потужну матеріально-технічну базу для реалізації ОНП: навчальні аудиторії з мультимедійним обладнанням, комп'ютерний клас, наукову бібліотеку, лабораторії, дослідні поля, ботанічний сад тощо. Додатково залучені ресурси установ і організацій-партнерів як України, так і інших країн у рамках відповідних угод про співпрацю. Наявна необхідна соціальна інфраструктура: гуртожитки, їдальні, зал тощо. Діє психологічна служба, юридичний відділ, Центр соціально-культурного розвитку, Профспілковий комітет тощо. Приміщення ЗВО та гуртожитків підключені до інтернет-мережі, обладнані для осіб з особливими потребами та мають засоби індивідуального захисту і протипожежної безпеки. Істотних недоліків та інноваційних практик не виявлено, ОНП за Критерієм 7 відповідає основним вимогам щодо забезпечення якості вищої освіти.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП регламентовані «Положенням про порядок розроблення, затвердження та періодичного перегляду освітньої програми» (<https://cutt.ly/j4p8FnU>). На офіційному веб-сайті ЗВО розміщені діюча ОНП та проєкт ОНП (<https://cutt.ly/e4p9YmU>). Додатково проводиться анкетування аспірантів щодо якості ОНП та освітнього процесу. Питання анкет охоплюють доступність ресурсів, обґрунтованість навчального навантаження, сучасність методів викладання, професійну спрямованість дисциплін тощо. Анкета містить відкриту форму відповіді для можливості внесення здобувачами своїх пропозицій

щодо покращення ОНП (<https://cutt.ly/W4p6761>). До безпосередньо процедур перегляду ОНП залучені усі категорії стейкхолдерів: НПП за ОНП, здобувачі та їх наукові керівники, представники від роботодавців (<https://cutt.ly/p4p7Ezo>). Під час зустрічей з експертами представники від адміністрації ЗВО та факультету, НПП, роботодавців, здобувачів і органів студентського самоврядування підтвердили участь усіх зацікавлених сторін у засіданнях щодо перегляду ОНП. Учасники фокус-груп запевнили, що розміщення проєкту ОНП на офіційному веб-сайті відбувається за місяць до затвердження, що забезпечує можливість ознайомитися і внести пропозиції та корективи для всіх зацікавлених сторін.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ЗВО проводить щорічне анкетування здобувачів третього освітньо-наукового рівня за такими напрямками: дотримання академічної доброчесності, якість ОНП і освітнього процесу, організація освітнього процесу (<https://cutt.ly/44arAdi>). Форми анкет містять питання відкритого типу для пропозицій, зауважень і побажань здобувачів. Представники від здобувачів беруть участь у засіданнях, присвячених перегляду ОНП (<https://cutt.ly/p4p7Ezo>). У ході роботи з фокус-групами представники від здобувачів і студентського самоврядування підтвердили наявність інформування про можливість вносити власні пропозиції до проєктів ОНП, а також участь у засіданнях з перегляду ОНП.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Роботодавці досить активно залучені до процедур перегляду ОНП та інших процедур забезпечення якості освіти, зокрема беруть участь у засіданнях щодо перегляду ОНП спільно із представниками ЗВО та надають рецензії (<https://cutt.ly/14ahP8b>). Під час перегляду ОНП 2022 року були заслухані і внесені пропозиції щодо змін дисциплін від роботодавців Бабій Я. В. та Білянського Ю. О. (<https://cutt.ly/p4p7Ezo>). У ході інтерв'ювання фокус-груп представники від роботодавців підтвердили активну співпрацю із ЗВО, участь у засіданнях щодо перегляду ОНП і внесення власних пропозицій. Представники від роботодавців відзначили зацікавленість у підготовці наукових кадрів, розповіли про виконання здобувачами досліджень і практичних робіт на базах своїх установ і підприємств. За результатами безпосередньої взаємодії із здобувачами роботодавці мали можливість зворотнього зв'язку рекомендації представникам ЗВО щодо покращення ОНП.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

ЗВО проводить та підтримує зв'язки із випускниками ОНП, проводить моніторинг їх кар'єрного шляху (<https://cutt.ly/m4al6jw>). Під час роботи з фокус-групами випускники підтвердили наявність постійного зв'язку із ЗВО, зокрема у частині співпраці: проведення досліджень, надання баз для практик здобувачів тощо.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

У ЗВО створено відповідальний структурний підрозділ «Навчально-методичний відділ забезпечення якості вищої освіти» (<https://cutt.ly/i4aWP8P>). Для виявлення недоліків і вчасного реагування на них ЗВО проводить щорічне анкетування здобувачів за трьома напрямками: дотримання академічної доброчесності, якість ОНП і освітнього процесу, організація освітнього процесу. Питання анкет охоплюють навчальне навантаження, методи викладання, достатність матеріально-технічних ресурсів та інформаційної підтримки, конфліктні ситуації тощо. Анкети містять відкриті форми відповідей для зауважень, скарг та пропозицій здобувачів (<https://cutt.ly/44arAdi>). Додатково функціонує «Скринька довіри», звернення з якої постійно перевіряються органами студентського самоврядування спільно із представниками адміністрації ЗВО. Щорічно відбувається перегляд ОНП за участі усіх зацікавлених сторін: представників адміністрації, НПП, здобувачів та наукових керівників, роботодавців. Проєкт ОНП для попереднього ознайомлення всіх зацікавлених сторін і внесення пропозицій за місяць до процедури перегляду розміщується на офіційному веб-сайті ЗВО. Учасники фокус-груп підтвердили проведення анкетування, щомісячних спільних засідань органів студентського самоврядування із представниками адміністрації ЗВО. Співробітник навчально-методичного відділу забезпечення якості вищої освіти ПДУ розповів про впровадження додаткової внутрішньої перевірки ОП і ОНП за зразком акредитаційної експертизи.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація ОНП Агрономія є первинною. Проте ЗВО враховує результати акредитаційних експертиз за іншими освітніми програми, оперативно реагуючи на виявлені зауваження та рекомендації (<https://cutt.ly/a4aAeBI>).

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

ЗВО має сформовану культуру якості вищої освіти, яка включає такі основні складові: достатньо потужна нормативно-правова база, яка регламентує процедури внутрішнього забезпечення якості освіти; залучення усіх основних категорій стейкхолдерів до процедур перегляду ОНП та внутрішнього забезпечення якості (представники адміністрації, представники роботодавців, НПП, здобувачі та їх наукові керівники, органи студентського самоврядування); постійний моніторинг якості освіти шляхом анкетування здобувачів; проведення спільних засідань адміністрації ЗВО та органів студентського самоврядування тощо. За результатами фокус-груп ЕГ констатує залученість у тій чи іншій мірі усіх категорій стейкхолдерів до процедур забезпечення якості освіти, наявність реального інтересу і залучення роботодавців до покращення ОНП, активну взаємодію представників адміністрації ЗВО і структурних підрозділів із здобувачами щодо питань якості освітнього процесу.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Сильними сторонами ОНП є: постійний моніторинг якості вищої освіти шляхом анкетування здобувачів за всіма основними складовими – від інформаційної і соціальної підтримки до обсягів навчального навантаження; активне залучення роботодавців до покращення якості освіти через участь у процедурах перегляду ОНП та консультування за результатами взаємодії із здобувачами у рамках спільних досліджень, практичних робіт тощо. До позитивних практик слід віднести проведення щомісячних засідань представників адміністрації ЗВО разом із органами студентського самоврядування, спільний розгляд поточних викликів освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Істотних недоліків не виявлено. Проте ЕГ відзначає недостатньо активну залученість здобувачів саме до процедури перегляду ОНП. Здобувачі беруть участь у засіданнях щодо перегляду ОНП, але не виступають із власними пропозиціями. Доцільно заохочувати здобувачів не боятись вносити власні пропозиції, розповідати про організацію навчання закордоном і роль здобувачів у формуванні ОНП інших країн тощо. ЕГ акцентує увагу на співпраці ЗВО із обмеженим переліком роботодавців – представниками установ і організацій-партнерів. Враховуючи аграрну специфіку регіону та, відповідно, наявність широкого кола профільних установ і підприємств, рекомендовано активізувати діяльність із залучення більшої кількості роботодавців до процедур покращення ОНП. Зокрема, через створення на офіційному веб-сайті ЗВО додаткових анкетувань та/або форм із пропозиціями щодо покращення ОНП; проведення спільних круглих столів, участь в аграрних виставках тощо.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

До процедур перегляду ОНП та забезпечення якості освітнього процесу, в цілому, залучені усі основні категорії стейкхолдерів: представники адміністрації, НПП, здобувачі та їх керівники, органи студентського самоврядування, роботодавці. ЗВО має нормативно-правову базу з питань внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, відповідальний підрозділ, проводить постійне анкетування із охопленням широкого спектру питань щодо якості ОНП та освітнього процесу, організує щомісячні засідання представників адміністрації та органів студентського самоврядування. При цьому ЕГ констатує недостатньо активне залучення здобувачів щодо внесення власних пропозицій щодо покращення ОНП, а також залучення обмеженого кола роботодавців до процедур забезпечення якості вищої освіти. Істотних недоліків та інноваційних практик не виявлено. Враховуючи зазначене, ОНП за Критерієм 8 відповідає рівню В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Права і обов'язки учасників освітнього процесу регламентовані «Положенням про організацію освітнього процесу» (<https://cutt.ly/E4pD2jC>), «Кодексом корпоративної культури» (<https://cutt.ly/64pDWQa>), «Правилами внутрішнього розпорядку» та іншими нормативно-правовими документами (<https://cutt.ly/54pFzzC>). Додатково розроблені і діють нормативно-правові документи щодо різних типів конфліктних ситуацій, включаючи сексуальні домагання, булінг і дискримінацію (<https://cutt.ly/64pDWQa>). З метою запобігання корупції розроблено «Антикорупційну програму» (<https://cutt.ly/R4pPDTF>). Зазначені також інші нормативно-правові документи розміщені у відкритому доступі на офіційному веб-сайті ЗВО. Учасники фокус-груп виявили обізнаність нормативно-правової бази ЗВО, підтвердили доступність усіх документів та інших інформаційних ресурсів на офіційному веб-сайті ЗВО.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Порядок та терміни оприлюднення проекту ОНП регламентовані «Положенням про порядок, розроблення, затвердження та періодичного перегляду освітньої програми» (<https://cutt.ly/h4aNyrx>). Порядок містить чіткий календарний план-графік усієї процедури перегляду. Відповідно до календарного плану-графіку, на час проведення акредитаційної експертизи на офіційному веб-сайті ЗВО вже розміщено текст діючої ОНП та проект нової ОНП (<https://cutt.ly/e4p9YmU>). Учасники фокус-груп підтвердили розміщення проекту ОНП у відкритому доступі на офіційному веб-сайті ЗВО за місяць до процедури перегляду, можливість ознайомитись і внести пропозиції.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На офіційному веб-сайті ЗВО у відкритому доступі розміщено повну інформацію про ОНП (<https://cutt.ly/Y4aMKst>). Текст ОНП містить інформацію про цілі, очікувані результати навчання і компоненти; структурно-логічну схему, методи і теоретичний зміст навчання; освітню, наукову і практичну складову програми; процедуру атестації здобувачів тощо. Учасники фокус-груп підтвердили доступність і достатність інформації про ОНП.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

До сильних сторін можна віднести якісну нормативно-правову базу щодо порядку розроблення, затвердження і періодичного перегляду ОНП, яка регламентує чіткий календарний план-графік процедур, компоненти і критерії програми тощо. У своїй діяльності ПДУ дотримується вимог прозорості та публічності, систематично удосконалює програму та залучає до цього зацікавлених осіб.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабкою стороною є відсутність відкритих форм на офіційному веб-сайті ЗВО для можливості внести пропозиції щодо змін в ОНП від зацікавлених сторін. Наразі це забезпечується зв'язком через контакти з адміністрацією та відповідальними за реалізацію ОНП особами. Рекомендовано разом із проектом ОНП на офіційному веб-сайті ЗВО розмішувати посилання на відповідну онлайн-форму для полегшення комунікації із стейкхолдерами.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

На інформаційних ресурсах ЗВО розміщена повна інформація про структуру ЗВО та відповідальних осіб, ОНП та її складові, нормативно-правову базу, розклад занять, графіки іспитів та консультацій тощо. Додатково розміщуються консультаційні матеріали для аспірантів і НПП стосовно роботи з наукометричними базами, можливості академічної мобільності тощо. Істотних недоліків та інноваційних практик не виявлено, тому ЕГ вважає доцільним рівень відповідності ОНП за Критерієм 9 – В.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

У ПДУ підготовка здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 201 «Агрономія» здійснюється на факультеті агротехнологій і природокористування. Відповідно до обраної тематики здобувачі прикріплюються до профільних кафедр факультету: Землеробства, ґрунтознавства та захисту рослин, Рослинництва, селекції та насінництва. ОНП передбачає відведення 25 % кредитів ЄКТС для вільного вибору дисциплін аспірантами відповідно до їх наукових інтересів. Перелік дисциплін вільного вибору враховує різні наукові напрямки факультету. Зміст ОНП відповідає науковим інтересам здобувачів вищої (відповідь на запит «Перелік аспірантів із зазначенням тем дисертацій та наукових керівників» - <http://surl.li/fnwaw>). Повноцінна підготовка до викладацької діяльності в закладах вищої освіти забезпечується наступними освітніми компонентами ОНП: «Філософія», «Педагогіка вищої школи» (робочі програми цих дисциплін містяться у відомостях про самооцінювання та вебсайті ЗВО <http://surl.li/focim>). Вищезазначені компоненти забезпечують формування у здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії компетентностей щодо здійснення освітнього процесу, навчання, розвитку і підготовки, що було підтверджено під час інтерв'ю зі здобувачами та випускниками, а також при ознайомленні з індивідуальним навчальним планом (<http://surl.li/focip>, <http://surl.li/focit>, <http://surl.li/focja>). Зміст ОНП дозволяє аспірантам повноцінно підготуватись до дослідницької і викладацької діяльності за фахом. Педагогічна практика включає 4 кредити ЄКТС або 120 годин. Проходження педагогічної практики передбачає підготовку матеріалів для практичних занять і лабораторних робіт та їх проведення, складання контрольних завдань, опанування основних нормативноправових документів у сфері вищої освіти України тощо. З метою повноцінної підготовки здобувачів до дослідницької діяльності ОНП передбачає: посилену практичну підготовку (заняття у лабораторіях і на дослідних полях, прогнозування і моделювання в агрономії, математичну обробку даних); роботу із наукометричними базами Scopus/Web of Science (<http://surl.li/focjg>) та наукометричними показниками; розвиток умінь та навичок публічних виступів, ведення наукової дискусії тощо. Під час зустрічі здобувачі підтвердили дотичність дисциплін, що вивчаються за освітньо-науковою програмою до їх наукових інтересів та тематик дисертаційних робіт.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

Дотичність наукової діяльності аспірантів напряму досліджень наукових керівників передбачається вже на етапі вступу в аспірантуру, де абітурієнти готують реферат (або мають наукові публікації за конкретним напрямом), який оцінюють фахівці та потенційні наукові керівники під час співбесіди/вступу в аспірантуру. Наступним етапом забезпечення відповідності наукових тем аспірантів напрямом досліджень наукових керівників є обговорення з науковим керівником і завідувачем кафедри та затвердження тематики наукових досліджень на засіданнях: відповідної кафедри, факультету, вченої ради університету. Відповідність тем наукових досліджень здобувачів напрямом досліджень їх наукових керівників наочно демонструє відповідь ЗВО «Перелік публікацій наукових керівників та назви тем здобувачів ОНП» (<http://surl.li/focjo>, <http://surl.li/focjs>, <http://surl.li/focjx>). Наукові керівники та здобувачі являються активними членами наукових шкіл (<http://surl.li/focjy>). У ПДУ діють спеціалізована вчена рада Д 71.831.01 атестації кадрів вищої кваліфікації з правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) сільськогосподарських наук за спеціальностями 06.01.09 «Рослинництво» і 06.01.12 «Кормовиробництво і лукувництво» (<http://surl.li/fockg>). Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України № 280 від 03 березня 2021 року в ПДУ були створені разові спеціалізовані вчені ради ДФ 71.831.001 та ДФ 71.831.002 з правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство за спеціальністю 201 Агрономія (<http://surl.li/fockk>). Наукова робота проводиться за вагомими науковими темами: <http://surl.li/focko>. Наукові керівники долучають здобувачів до реалізації цих наукових тематик, про що свідчать обрані аспірантами теми досліджень. Відповідності тем дисертаційних робіт аспірантів напрямом наукової діяльності керівників та профільних кафедр відмічені у всіх, без винятку, випадках (<http://surl.li/fnwaw>). Експертна група відмічає, що під час зустрічей зі здобувачами та випускниками, їх науковими керівниками вищезазначену інформацію було підтверджено.

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

Наукові дослідження аспіранти мають можливість провести в структурних підрозділах університету – НДЦ «Поділля» (<https://pdatu.edu.ua/naukovo-doslidnyi-tsentr-podillia.html>), який включає в себе дослідне поле та НДІ ім. Алексєвої (<http://surl.li/focac>). У 2021 році науковцями цієї структури отримано сорт гречки татарської Калина (<https://pdatu.edu.ua/news-22/novij-sort-grechki-tatarskoji.html>). Хоча дослідження з генофондом і технологією вирощування гречки не проводяться здобувачами нинішніх потоків, у складі НДІ існує науково-дослідна лабораторія якісних показників продукції рослинництва (<http://surl.li/focaf>), яка має атестацію в галузі визначення показників якості зерна. Здобувачі мають безперешкодний доступ до інтернет-ресурсів, зокрема електронних бібліотек і т. п., репозитарію університету (<https://pdatu.edu.ua/repozytarii.html>), фахових видань університету, зокрема електронного наукового журналу «Подільський вісник: сільське господарство, техніка, економіка» (<http://surl.li/focbm>). На вкладці цього видання розміщена в доступному й зрозумілому вигляді вся інформація про умови подання публікацій, вимоги до оформлення та зразки статей. В ході інтерв'ю аспірантів вони запевнили, що матеріально-технічна база університету їх, в цілому, влаштовує, хоча й потребує певного поліпшення. Результати анкетувань також засвідчують задоволеність аспірантів доступом до виконання досліджень, користування обладнанням, ставленням персоналу, організацією конференцій, семінарів тощо (<http://surl.li/foclz>). Повідомлення про наукові заходи публікується також у вкладці науково-інноваційної діяльності (<https://pdatu.edu.ua/naukovo-innovatsiina-diialnist.html>). Апробація результатів власних досліджень успішно проводиться здобувачами Д. Козирський, Н. Сівак, М. Івасик, Д. Шейко, М. Білюк, Л. Вітровчак, Ю. Горбатюк, Л. Побережна та інші, праці яких наявні в репозитарії університету. Слід відзначити, що в репозитарії є тези здобувачів різних років навчання. В ході експертизи встановлено, що протягом 2022-2023 рр. аспірантами опубліковано 11 наукових статей у фахових виданнях України, причому видання різних регіонів держави в т. ч. і фахове електронне видання університету. Однак ЕГ рекомендує активізувати публікаційну активність аспірантів та внесення їхніх публікацій до репозитарію ПДУ, адже це сприятиме не лише фіксації статті чи тези, а й можливість користування нею іншими науковцями, а в подальшому збільшуватиме кількість цитувань.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

Здобувачі вищої освіти мають доступ до міжнародних наукометричних баз (<https://pdatu.edu.ua/dostup-do-baz-danykh-scopus-ta-web-of-science.html?highlight=WyJzY29wdXMiXQ>). На вкладці відділу міжнародних зв'язків розміщена інформація про закордонні програми навчання та стажування аспірантів, можливість участі в стипендіальних програмах, проектах тощо (<https://pdatu.edu.ua/viddil-mizhnarodnykh-zviazkiv.html>, <https://pdatu.edu.ua/erasmus.html>). Інформаційний ресурс університету також анонсує проведення міжнародних і Всеукраїнських конференцій та інших наукових заходів (<https://pdatu.edu.ua/viddil-mizhnarodnykh-zviazkiv.html>). Здобувачі вищої освіти мають можливість долучитися до міжнародної академічної спільноти в рамках співробітництва з багатьма освітніми закладами (<https://pdatu.edu.ua/uhody-pro-spivpratsiu.html>). ЕГ відзначає відсутність інформації про участь аспірантів і їхніх керівників у патентній і винахідницькій діяльності (<https://pdatu.edu.ua/patentno-litsenziina-i-vynakhidnytska-robota.html>). ЕГ відзначає необхідність активізації публікаційної активності керівників та здобувачів у матеріалах міжнародних конференцій.

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

Наукові керівники здобувачів виконують госпдоговірні тематики та науково-консультаційні послуги у рамках договорів: № 01 PR-2022; № НКП 4А/2022; № НКП 6/202; № НКП 7/202; № НКП 8/2022; № НКП 18/2022; № НКП 19/2022. Результати наукової роботи регулярно публікуються у фахових виданнях України та закордонних виданнях, зокрема виданнях наукометричної бази Scopus (<https://cutt.ly/94ssofL>).

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами та їх науковими керівниками регламентоване «Кодексом академічної доброчесності», «Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин», «Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату» та іншими нормативно-правовими документами. Утворено комісію з академічної доброчесності та комісію з етики і управління конфліктами, а також групу сприяння академічній доброчесності (<https://cutt.ly/J4ssI5A>). ЗВО має договір із сервісом перевірки на плагіат Unicheck, із використанням якого перевіряють дисертаційні роботи, збірники конференцій, навчально-методичні матеріали тощо (<https://cutt.ly/Q4spjkm>). Під час фокус-груп здобувачі, НПП, наукові керівники та представники

структурних підрозділів підтвердили наявність перевірки робіт на плагіат, інформаційної роботи щодо запобігання проявів академічної недоброчесності тощо. Також учасники фокус-груп розповіли, що крім автоматизованої перевірки текстів через сервіс, додатково відбувається перевірка на інші прояви академічної недоброчесності: фальсифікація даних, рейрайт тощо.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

Освітньо-наукова програма є збалансованою за загальними та спеціальними компетентностями, достатніми для формулювання нових ідей, розв'язання комплексних проблем, оволодіння методологією педагогічної та наукової діяльності, а також проведення власних досліджень. Здобувачі за ОНП мають можливість формувати індивідуальну освітню траєкторію, орієнтовану на їх наукові інтереси. ПДУ має розвинуту матеріально-технічну базу, яка уможлиблює виконання дисертаційних досліджень за спеціальністю 201 «Агрономія». Факультет агротехнологій та природокористування, на якому реалізовується ОНП, має висококваліфікований кадровий склад викладачів, які володіють значними науковими здобутками і достатнім професійним досвідом. Здобувачі вищої освіти і академічний персонал мають доступ до інформаційних ресурсів для пошуку наукової інформації через бібліотеку, доступ до інформаційних ресурсів баз даних Scopus та Web of Science. Напрямок досліджень наукових керівників корелює з науковою діяльністю здобувачів, які залучені до роботи наукових шкіл. Наявні чинні спеціалізовані вчені ради. Стандарти, процедури та політика дотримання академічної доброчесності чіткі та зрозумілі для всіх учасників освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

Слід звернути увагу на активність участі наукових керівників та аспірантів у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз, рекомендованих МОН України. Доцільно активізувати участь у міжнародних конференціях, семінарах, програмах обміну, грантових програмах тощо. Також потребують висвітлення результати участі аспірантів у міжнародних проєктах, конференціях, семінарах, повідомлення про публікації за результатами міжнародних заходів.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

ОНП «Агрономія» має достатній рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 10.1, 10.2, 10.5 і 10.6 та недостатній рівень узгодженості за підкритеріями 10.3 і 10.4. Виходячи з релевантності викладеної інформації та підтверджуючих її фактів, питомої ваги окремих підкритеріїв у генеруванні підсумкової оцінки, можна зробити висновок щодо достатньої відповідності ОНП «Агрономія» Критерію 10 на рівні В.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Факультет агротехнологій і природокористування, де провадиться ОНП «Агрономія», почав свій відлік у 1919 році після відкриття сільськогосподарського факультету при КДУ. Сьогодні на факультеті сформовані наукові школи (<http://surl.li/focju>). Серед випускників факультету – понад 40 заслужених агрономів, працівників сільського господарства, понад 170 докторів і кандидатів наук. Нині, науково-педагогічний персонал факультету налічує 11 докторів наук, професорів, 32 кандидатів наук, доцентів. З них, 3 – заслужені діячі науки і техніки України, 1 – заслужений працівник освіти України, 1 – заслужений працівник сільського господарства України, 5 – відмінників освіти України, 9 – відмінників аграрної освіти і науки України. У цей час факультет агротехнологій і природокористування здійснює підготовку фахівців з 6 спеціальностей (201 «Агрономія», 203 «Садівництво і виноградарство», 101 «Екологія», 193 «Геодезія та землеустрій», 206 «Садово-паркове господарство», 202 «Захист і карантин рослин»). У ЗВО «ПДУ» зібрана навчальна колекція «Природні кам'яні мінерали», яка включає 76 видів

мінералів, 68 видів гірських порід та 18 екземплярів місцевих (регіональних) агрономічних руд. Також до колекції входить 115 екземплярів мінералів і гірських порід, передані від Кам'янець-Подільського індустріального коледжу. У ПДУ постійно проводиться робота з утримання, збереження та розвитку об'єкта національного надбання «Колекція світового генофонду роду *Fagopyrum Mil*», яка нараховує 980 зразків селекційного матеріалу зібраного із майже всіх частин земної кулі (розпорядженням Кабміну України від 22 вересня 2004 року внесено до Державного реєстру наукових об'єктів, що становить національне надбання). У структурі ЗВО функціонує ботанічний сад площею 17,5 га, в тому числі закритого ґрунту – близько 1,0 тис. м². Колекційний фонд ботанічного саду нараховує: колекцію дерев і кущів, яка представлена 480 видами, сортами і формами; колекцію тропічних і субтропічних рослин, яка представлена 410 видами; колекцію раритетних рослин – 45 видів; колекцію лікарських й інших корисних рослин – 110 видів; колекцію одно-, дво- та багаторічних рослин, яка нараховує 380 видів (до Міжнародної Червоної книги занесено 19 видів рослин, до Червоної книги України – 26 видів). У ПДУ діє «Науково-дослідна лабораторія якісних показників продукції рослинництва», яка є атестованою лабораторією та відповідає вимогам ДСТУ ISO 10012:2005 «Системи керування вимірюванням» (атестат про технічну компетентність №155 «НД»-20 виданий ДП Хмельницький науково-виробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації). Експертна група, безпосередньо спілкуючись з адміністрацією, НПП, здобувачами, випускниками, роботодавцями переконалася, що ЗВО, зокрема, випускові кафедри функціонують з метою посилення орієнтації управління на якісні аспекти освітнього процесу, регулярного удосконалення та оновлення всіх складових ОНП «Агрономія».

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	B

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших

актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Бакуменко Ольга Миколаївна

Члени експертної групи

Маренич Микола Миколайович

Медведєва Юлія Вікторівна